Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.
Prenumerata ant metu:
Amerikoje.....$2.00
I Užmari.....$3.00
"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.
Užsirasant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą prikiszti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and [l]anguages.
Subscription $2.00 per year.
All communications must be addressed.
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 48 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 28 Lapkriczio (November) 1902 m. Metas X
ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Pagal atskaitą socialistiszko rinkimų komiteto: už socialistų kandidatus paduota szį met laike rinkimų 400000 balsą, taigi vis dar ne daugiausiai. Antai Vokietijoj arba Prancuzijoj, nors gyventojų yra kur kas mažiau, socialistų balsai skaitosi milijonais. Ateis vienog laikas ir Amerikoj, kad darbininkai susipras ir susipratime nesiduos pralekti europiecziams. Tuom tarpu Amerikoj dar daugelis darbininkų visai nesupranta svarbumo rinkimų ir juos laiko už paprastą biznį, nesirupina apie savo laimę ateitėj, bet nori vien isz rinkimų pasipelnyti, kadangi tankiai czia mat rinkėjus politikieriai demoralizuoja dalindami alų, o daugelis balsuotojų tuomi ir pasiganėdina. Nesupranta mat dar, kad rinkimai yra labai svarbus, ant jų remiasi laimė ar nelaimė darbininkų. Teisybė, iszrinkti tokios ar kitokios partijos kandidatai isz nieko ir pats nesutvers nieko, bet nereikia užmirszti, kad iszrinkti kapitalistų partijų kandidatai stengsis kraszto turtais apdovanoti vien savo partijos kapitalistus, o ne darbininkus; jeigu darbininkams kas nuo ponų stalo ir nupuola, tai vien trupiniai; tvirtos gerovės ant ilgesnio laiko nesuteiks darbininkams nė republikonai, nė demokratai, kadangi abiemdviem szitoms partijoms rupi gerovė ne visos tautos, bet kapitalistų. Republikonai giriasi, kad jie suteikė Amerikai gerovę. Isz tikro tame republikonai nė jokių neturi nuopelnų, tą neva gerovę ant trumpo laiko suteikė krasztui ne dabar valdanti partija, bet aplinkybės, isz kurių randas mokėjo pasinaudoti ant suvarymo nilijonų į kelių szimtų kapitalistų kiszenių; darbininkai isz to vienog nepelnė, kadangi daugelyj iszdirbysczių ne tik nepakėlė darbininkų algų, bet jas numažino; užtai pasikėlė prekės produktų reikalingiausių žmogui paczioj Amerikoj, kuriuos turi pirkti lygiai pralobėliai, kaip ir nuvargę darbininkai, prekes gi tas palaiko dideli muitai, uždėti ant produktų atgabenamų isz svetimų krasztų, kurie negali dėl tų muitų ateiti į Ameriką; per tai vietiniai kapitalistai, sumonopolizavę savo rankose iszdarbystę ir prekystą, gali ant vietinių produktų ir iszdirbimų uždėti tokias prekes, kokios tik jiems patinka, ir žmonės, tame ir nuvargę darbininkai, turi už sau reikalingiausius tavorus mokėti po tiek, po kiek kapitalistams patinka. Prekės produktų ir iszdirbimų, be kurių negali apseiti ir varguoliai, kyla ne teip, kaip kyla darbininkų algos; isz to turi pelną vien didžturcziai, kurie viską į savo rankas paėmę, o ne darbininkai. Garbinama republikonų neva gerovė, kurią jie buk suteikė, nėra tai tikra gerovė, isz kurios naudojasi visa tauta, bet ta gerovė iszeina vien ant naudos pralobėlių, viską į savo rankas paėmusių ir ta pati gerovė nepastovi, neturi tvirtų pamatų: persikeitus aplinkybėms Europoj, ji gali greitai griuti, o tąsyk nė republikai, nė demokratai neįstengs jos suteikti.

Prezidentas Roosevelt sugrįžo jau į Washingtoną ir užsiima dabar raszymu metinės atskaitos apie savo darbus ir mierius, kuri bus paduota kongresui. Svarbiausias isz prezidento mierių, nukasimas Panamos kanalo, bus paminėtas jo raszte į kongresą. Kadangi Columbijos randas nesiskubina duoti Amerikai visas tiesas, kokių ji reikalauja aplinkinėse Panamos kanalo, tai ant jos pagązdinimo, Suvienytų Valstijų užrubežinių dalykų ministeris Hay bandė užmegsti tarybas su republika Nicaragua. Czia vienog nerado teip kvailų, kurie butų panorėję ponui Hay patarnauti, iszimti karsztas bulves isz ugnies. Nicaraguos randas sutinka su Suvienytų Valstijų randu užmegsti tarybas reikaluose nukasimo kanalo per Nicaraguos sausžemio siaurumą vien tąsyk, jeigu Amerika galutinai pertrauks tarybas su Columbia ir atsisakys kasti kanalą per Panamos siaurumą; ant gąsdinimo vien Columbijos ir padarymo jos rando nuolankesniu Amerikos reikalavimams Nicaraguos randas atsisakė nuo tarybų. Jeigu Suvienytų Valstijų užrubežinių dalykų ministeris nori pagąsdinti Columbijos randą, tegul daro savo, o ne svetimais kasztais.

Ant Filipinų salų savo laike amerikoniszki liuosnoriai užkankino kunigą Augustiną užtai, kad jis nenorėjo pasakyti, kur filipiniecziai turi pakavotus pinigus. Kada tas iszėjo į aiksztę, jau kaltų negalima buvo nubausti, kadangi jie sugrįžo namon, į Virginiją ir apleido kareiviszką tarnystą, o ant civilistų atskiruose sztetuose centraliszkas randas neturi jokios valdžios. Kaltas pasirodė Virginijos liuosnorių virszininkas, bet jo nubausti negalima, kadangi ant to centraliszkas randas neturi atsakanczių tiesų, o civiliszki szteto sudai teiposgi nebaus, kadangi apkaltinti nusidėjo svetur. Tokiu budu ir kalti žmogžudystės pasiliuosuoja nuo bausmės.

Ant Eilipinų salų nupuolė sidabro prekės, o kad tenyksztis iždas turi vien sidabrinius pinigus, tai, per nupuolimą sidabro prekių, jis iki sziol nužudė jau porą milijonų dolia rų.

Ant salos Leyte pasikėlėliai dar vis laikosi. Czia atsėjo padidinti konstabelių skaitlių. Ant Filipinų salų lankosi dabar vyriausias Amerikos kariumenės virszininkas, jen. Miles. Filipiniecziai priminė jam, kad Amerika žadėjo jiems pilną autonomiją, o dabar savo pažadėjimo nepildo. Miles praszė turėti kantrybę, o, girdi, be abejonės randas savo pažadėjimą iszpildys. Ar jis vienog iszpildys, tai jau kits klausymas, to ir jenerolas Miles nežino.

Rytinė Azija.

Rytinėj Siberijoj lankėsi maskoliszkas iždo ministeris. Jis pasirupino, ant pakėlimo prekystos rytinėse maskoliszkų valdybų pakrantėse Azijoj pagarsinti Vladivostoką ir portą Dalnyj liuosais portais, kur visų krasztų tavorai gali but atgabenami.

Svetimos kariumenės jau pradėjo trauktiesi isz miesto Shanghai. Pradžią padarė japoniecziai, kurie isz czia atszaukė savo kareivius. Be abejonės tą patį padarys ir kiti krasztai, kadangi, turbut, Japonija neisztraukia savo kareivių nesusitarusi su kitais krasztais; jeigu ji tą padarė, tai turės jos paveikslą sekti ir kitos vieszpatystės, turinczios czia savo kareivius.

Kadangi angliszki laikraszcziai garsina nuolatai vis apie iszskerdimus krikszczionių Chinuose, o kitų krasztų laikraszcziai angliszkų laikraszczių leidžiamų paskalų nepatvirtina, tai reikia manyti, kad angliszkas randas jieszko vien priekabių; jis nenori isztraukti angliszkų kareivių isz miesto Shanghai. Jeigu vienog nepasitrauks anglijonai, tai pasiliks ir kareiviai kitų krasztų; paskalai nepertikrįs kitų krasztų, kad jie czia privalo palikti anglijonus apstabdymui skerdynių, kadangi jas tankiai ir civilizuoti anglijonai moka pakelti.

Visų vienog krasztų laikraszcziai patvirtina, jog maisztai visokiuose Chinų krasztuose neiszdilo ir ant jų ciecorienės randas neįstengia virszų paimti. Ypacz pietiniuose Chinų krasztuose yra czieli apskriczíai, kur valdo ne ciecorienė, bet pasikėlėliai.

Himalajų kalnuose, Indijose, priesz anglijonus pasikėlė vaziriai; tą daro jie beveik kas metą. Rods jeigu vaziriai gyventų ant lygumų, kur angliszki kareiviai gali prisigriebti, juos greitai suvaldytų, kadangi vienog vaziriai gyvena sunkiai prieinamuose kalnuose, kur lengva atsiginti ir priesz dideles pajiegas, tai jų isztikro anglijonams iki sziol nepasisekė suvaldyti: kartais priima anglijonų pasiulytas iszlygas, neva susitaiko, bet į kokius metus vėl pasikelia. Dabar jie pasikėlė. Iszsiųstą priesz juos nedidelę angliszkos kariumenės dalį jie sumuszė. Matyt jie szaudo gerai, kadangi iszmuszė didesnę dalį angliszkų oficierų. Kita angliszkos kariumenės dalis ant kelio patiko vazirių tvirtynę. Pareikalavo atidavimo tvirtynės, bet vaziriai atsisakė. Tvirtynę rods anglijonams pasisekė paimti ir iszmuszti jos apginėjus. Tik paėmę tvirtynę anglijonai pamatė, kad ją gynė tik 6 vaziriai. Prie veržimo tvirtynės anglijonų krito tris kartus daugiau, negu buvo tvirtynės apgynėjų.

Garsus jenerolas Kitchener, pergalėtojas burų, iszkeliavo jau isz Anglijos į Indijas ir pereitos nedėlios dieną atkako į Adeną, Arabijoj. Jis paskirtas vyriausiu angliszkos kariumenės virszininku Indijose; jeigu užgimtų karė terp Anglijos ir Maskolijos, Kitchener butų anglijonų vadovu priesz Maskoliją.

Anglija.

Iszvažiavus Vokietijos ciecoriui isz Anglijos, angliszki laikraszcziai toliaus perkratinėja pasekmes jo atsilankymo Anglijoj. Pritarimo Vokietijai tuose laikraszcziuose visgi ne matyt. Kadangi ypacz Amerikoj ir Anglijoj laikraszcziai didesnę turi įtekmę ant politikos negu kituose krasztuose, kadangi ypacz anglijonai ir amerikonai jautrus ant laikraszczių erzinimų — tai dabartiniai angliszkų laikraszczių siundymai ant Vokietijos gali su laiku privesti iki karei Anglijos su Vokietija. Juk ir paskutinę karę Amerikos su Iszpanija, užėmimą Filipinų salų isztikro pagimdė laikraszcziai: jie per ilgą laiką rengė dirvą, siundė priesz Iszpaniją ir tokiu budu rupino randui pritarėjus karės, be ko juk Mc Kinley ne butų iszdrysęs ją pradėti. Tą patį gali pagimdyti ir siundymai angliszkų laikraszczių ant Vokietijos. Žinoma, kol Anglija pradės karę su Vokietija, ji turi žinoti, kad laike karės kiti Anglijos nedraugai ant jos ne užpuls ir ne drys naudotiesi teip, kad tą Anglija turėtų skaudžiai pajusti. Tokių nedraugų Anglija turi ne mažai, prie tokių priguli Maskolija ir Prancuzija; prie progos, jeigu galima pelnyti, ir Suvienytos Valstijos Sziaurinės Amerikos ne atsisakytų pasipelnyti Anglijos kasztais. Kad jie nesinaudotų isz Anglijos karės, reiktų jiems ką nors duoti geru.

Burų vadovai grįžta į Afriką. Svarbiausias jų vadovas Botha apsirgo Anglijoj ir negali iszvažiuoti, turi pasilikti teip ilgai, kol iszgis.

Atsakanczias pajiegas Anglija sutraukė į Somali pakrantes, rytinėj Afrikoj, priesz Pasiutusį Mullą. Jis vienog su savo žmonėms pasitraukė nuo pakranczių, kur nėra nė jokių kelių. Pagauti jį ne teip lengvà. Be abejonės jį anglijonai suvaldys, kadangi jie turi kur kas geresnius ginklus, bet ant suvaldymo reikia paszvęsti daug žmonių gyvaszczių ir ne mažai pinigų. Pirmutinis susimuszimas prie pakranczių buvo nepasekmingas Mullai: muszyje jis nužudė net porą szimtų savo kareivių. Nelaukė todėl ilgai, bet skubiai pasitraukė nuo pakranczių į krasztо vidurius, kur ne lengva anglijonams prisigriebti.

Balkanų pusalis.

Ant Balkanų pussalio beveik visuose krasztuose, ėsancziuose po Turkijos valdžia, yra maisztai. Maisztai Macedonijoj, maisztai Rumelijoj ir Albanijoj. Svetimos vieszpatystės reikalauja, kad Turkija suvaldytų maisztus, bet tojė ant to ne turi reikalingų pajiegų. Degina jos kareiviai ne imanczius dar maisztuose dalyvumo kaimus ir tokiu budu net ramiai užsilaikanczius krikszczionis verczia pristoti prie maiszto. Vietoj suvaldyti maisztus, pati prisideda labiausiai prie jų palaikymo.

Tarp Prancuzijos ir Turkijos užgimė nesutikimai, kadangi Turkija ne įstengia iszmokėti prigulinczios dalies Prancuzijoj užtrauktos paskolos. Prancuzija pagązdino Turkiją, jog ji ant savo berzės ne leis nė jokių turkiszkų obligacijų ir tokiu budu Turkijai atseis daug žudyti. Turkija to pabugo ir žadėjo, kas reikia, iszmokėti, tik nežinia, isz kur randas ims pinigų, kadangi ižde nėra jų nė ant iszmokėjimo algų urėdninkams ir kareiviams.

Serbijos parubežiuose nuolatai atsitinka kruvini musziai terp ginkluotų albanieczių ir serbų. Serbijos karalius paleido parlamentą ir nori bandyti teip valdyti krasztą, kaip caras valdo Maskoliją, be tautos reprezentantų. Ar tas iszeis karaliui ant naudos, galima abejoti.

Vidurinė ir Pietinė Amerika.

Suvienytų Valstijų pasiuntinys republikoj Columbijoj praneszė, jog ir paskutiniai revoliucijonierių vadovai Columbijoj sutiko pasiduoti randui. Karė isz tikro pasiliovė ir dabar terp rando ir revoliucijonierių vadovų vedamos yra tarybos, ant kokių iszlygų galima pasiduoti. Pirmiaus paleistas paskalas, buk Columbijos randas suszaudė jam pasidavusį revoliucijonierių jenerolą Uribe Uribe, pasirodė neteisingu: jenerolas Uribe Uribe yra sveikas ir jis pats kalbina revoliucijonierius pasiduoti randui.

Pasibaigė revoliucija ir republikoj Venezuelėj. Vieni revoliucijonierių vadovai pasidavė randui, svarbesniejie iszbėgo į užrubežius. Svarbiausias vadovas, jenerolas Matos, pasislėpė holandiszkose valdybose, bet jų gubernatorius jam apreiszkė, kad czia galės pasilikti tik tąsyk, jeigu užsilaikys ramiai, nerengs nieko pikto priesz kaimynus. Pasibaigus revoliucijai, prezidentas Castro vėl smarkiau sziausziasi priesz kitus krasztus, su kuriais turi visokius nesutikimus, ypacz gi priesz Prancuziją, Angliją ir Vokietiją.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

30 d. lapkriczio į Vilnius Szv. Jokubo ligonbutį atėjo lietuvaitė Garnytė ir apreiszkė, jog ji, norėdama nusinuodinti, iszgėrė vandenyj sutarpintas briežiukų galvutes; praszė jį daktarų pagelbos. Prie tirinėjimo mergina apreiszkė, jog jai pavogė 9 rubl. pinigų ir drabužius. Nužudžiusi tokiu budu savo turtus, ji užsimanė nusižudyti, bet kada iszgėrė briežiukų galvutes, vėl panorėjo gyventi, todėl atėjo į ligonbutį pagelbos praszyti ir daktarai isz tikro ją nuo mirties iszgelbėjo.

Vilniaus girių apsaugojimo komitetas uždraudė kirsti medžius: giriose Požezma, Lydos pav., prigulincziose bajorui Želiszowskiui per 15 metų; giriose dvaro Lukiszkių, Trakų pav., prigulincziose maskoliui Vokovui (pirma dvaras prigulėjo lenkui Zaikowskiui) ne valia kirsti medžių per 30 metų; giriose dvaro Malintų, Vileikos pav., prigulincziose bajorui Aleksandraviczíui per 15 metų; giriose dvaro Miorų, Disnos pav., prigulincziose Dobiszinskiui per 10 metų; girioj Krost, Trakų pav., prigulinczioj Plioseviczíui, ant ploto 45 des. su visu ne valia kirsti medžių, kadangi juos iszkirtus, užnesztų pieska laukus aplinkinių kaimų.

Ant szių metų į Vilniaus prekystos mokyklą priėmė 200 norinczių joje mokintiesi. Tokių atsiszaukė 250, bet ne visi mst atsiszaukę galėjo patilpti.

29 d. spalių, ant geležinkelio stacijos Vilniuje muitininkai, su žandarų pagelba, sulaikė kokį ten ne pažįstamą vyriszkį gabenantį isz užrubežių szmotą sidabro vertės 1170 rublių, kurį nežinia su kokiu mieriu gabeno. Mena, kad sulaikytasis vaikinas isz to sidabro norėjo dirbti pinigus.

Vokiszki laikraszcziai garsina, buk maskoliszkas randas rengiasi Dorpato universitetą perkelti į Vilnių. Turbut tame laikraszczių leidžiamame paskale ne daug yra teisybės. Universitetas reikalingas Lietuvai, bet ir Latvija be jo negali apseiti.

Nuo 18 d. lapkriczio, prie Vilniaus muzikaliszkos mokyklos likosi parengta specialiszka klasa lavinimui operos giesmininkų. Klisai tą paveta operos giesmininkui Vinogradovui. Ant pabaigimo kursų reikia 4 metų. Su laiku gal parengta Vilniaus muzikaliszkos draugystės muzikos mokykla Vilniuje iszsidirbs į pilną konservatoriją.

Turinti už mierį platinimą maskolystės ir stacziatikystės Vilniaus Szventos Dvasios Dr-tė rengia Vilniaus pradinėse mokyklose neva pamokinanczias lekcijas mažai apszviestiems. Bet kokios tos lekcijos! Sztai mokykloj ant priemiesczio Naujas Svietas skaitė: Apie gerus žmonis senovės Maskolijoj. Mokykloj ant priemiesczio Snipiszkių skaitė: „Apie nuopelnus Muravjevo ir jo darbus ant praplatinimo stacziatikystės Lietuvoj“.

Isz Vilniaus pabėgo sanarys prekystos policijos Huse, pasisavinęs miesto pinigų porą tukstanczių rublių.

Maskoliszkas paczto departamentas rengiasi sujungti Vilnių telefonu su Peterburgu ir su Varszava.

Vilniuje kriminaliszkas sudas nusprendė ant trijų metų į areszantų rotas darbininką Stankeviczią, kuris pereituose metuose užmuszė akamoną vieno grafo Tiszkeviczíaus dvaro, Trakų pav., Dembskį.

Naujas Lietuvos satrapas, Vilniaus jeneral gubernatorius, kunigaiksztis Sviatopolk Mirskyj atkako jau į Vilnių ir užėmė vietą.

Vilniuje likosi atidaryta antra prekystos mokykla. Kadangi pirmutinė pasistatė locną triobą, tai jos seną ruimą užėmė antroji mokykla.

Nuo pradžios ateinanczių metų Lietuvoj turės but pardavinėjami javai ant vogos, kaiczíai ir purai liekasi paniekinti.

Isz Vilniaus gub.

19 d. spalių, kaime Pruduose, Lydos pav., siautė gaisras, kuris isznaikino aruodus ir namus ukininko Jankausko ir skunią Kruckio su visais dar neiszkultais sziųmetiniais javais. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 2000 rubl. Kaip tvirtina padegėliai ir jų kaimynai, ugnis užgimė nuo padegimo, bet kas padegė, to iki sziol nepasisekė surasti. Kada užgimė gaisras, tą dieną vienas isz padegėlių, Jankauskas, turėjo valszcziaus sude provą su kaimynu Kalėda; paskutinis ne kartą prie žmonių iszsitarė, kad atmonys Jankauskui teip, kad jis ilgai tą paminės. Tą paczią dieną, kada Jankauskas sugrįžo isz sudo ir užgimė ant jo ukės gaisras. Nėra vienog nėjokių davadų, kad tą butų Kalėda padaręs.

23 d. spalių, kaime Mednikuose, Aszmenų pav., sudegė skunios ukininkų: Antano ir Kastantino Rudzkių ir Pranciszkaus Szeloko su visais sziųmetiniais javais. Czia teiposgi gaisras užgimė nuo padegimo. Padegėliai nurodo kaipo ant ant padegėjos ant ukininkes Viktorijos Blaževiczienės, kuri ant jų turėjo asabiszką piktumą.

Per sanvaitę nuo 21—29 d. spalių Vilniaus gubernijoj buvo apsirgimų visokioms limpanczioms ligoms: Vilniuje apsirgo: pilvinėms szíltinėms 3, szlakuotoms 1, tymais 29, rauplėms 2, krupu 4, difteritu 4.

Paviecziuose apsirgimų buvo: szíltinėms, Vilniaus pav., kaime Kuklovszczina apsirgo 25, numirė 6; kaime Buslave apsirgo 10; Lydos pav., kaime Jurisdka apsirgo 17, numirė 1. Rauplėms, Vilniaus pav., kaime Slociszkiuose apsirgo 13 žmonių, o isz jų pasimirė 1; Varszavos–Peterburgo geležinkelio sargo budelėj apsirgo 3. Tymai dar vis smarkiai siauczia Aszmenų, Trakų ir Lydos paviecziuose.

Antroje pusėje rugsėjo mėnesio Vilniaus gub. buvo 10 gaisrų. Gaisrai tie užgimė: 1 nuo neatsargumo, 1 nuo padegimo ir 8 nuo nežinomų priežaszczių. Visuose tuose atsitikimuose ugnelė pridirbo blėdies ant 67504 rubl. Didžiausi gaisrai buvo: dvare Dolinovo, Vileikos pav., kur ugnis isznaikino Krakmelo dirbtuves ir pridirbo blėdies ant 35365 rubl.; dvare Kviatkovcuose, Aszmenų pav., ugnis isznaikino tris kluonus su javais ir paszaru; blėdį czia jos padarytą skaito ant 18-964 rubl.

Netikėtų mirczių per tą laiką buvo 3. Užmuszystos 2. Patžudystė 1. Negyvėlių rado 2. Vagystų papildė 13; pavogė daiktų už 688 rubl, o gatavų pinigų 670 rubl. Arklių pavodė: Vilniaus pav. 1, Trakų 2, Lydos 12; taigi isz viso 15 arklių.

Tymai siauczia ne tik Vilniuje, bet teiposgi kaimuose ir miesteliuose Vilniaus gubernijos; ypacz gi smarkiai siauczia miestelyj Varenoj; czia tymai siauczia mažiausiai 100 namų. Apart tymų apsireiszkė czia dar difteritas.

Pirmoje pusėje spalių mėnesio Vilniaus gubernijoj buvo 26 gaisrai, kurie užgimė: nuo neatsargumo 5, nuo negerai įtaisytų ir nevalytų kaminų 2, nuo padegimo 3 ir nuo nežinomų priežaszczių 16. Visuose tuose atsitikimuose ugnelė pridirbo blėdies ant 37417 rub. Didžiausias gaisras buvo kaime Murovczicznoj, Aszmenų pav., kur sudegė 14 namų ir 30 negyvenamų triobų. Ugnelė czia pridirbo blėdies ant 11200 rubl.

Netikėtų mirczių buvo 8. Patžudystės 2. Vaikžudystė 1. Negyvėlių rado 3. Vagystų papildė 20; pavogė daiktų už 1760 rubl., gatavų pinigų 85 rubl. Arklių pavogė: Trakų pav. 4, Lydos 7, Vileikos 6, Aszmenų 1; isz viso 18 arklių.

Per sanvaitę nuo 27 d. spalių iki 3 d. lapkriczio Vilniaus gubernijoj visokioms limpanczioms ligoms apsirgo žmonių: Vilniuje: pilvinėms szíltinėms apsirgo 9, tymais 27, difteritu 1, rauplėms 3. Paviecziuose apsirgimų buvo: szlakuotoms szíltinėms, Vilniaus pav., kaime Železnoj chatoj apsirgo 6, numirė 1. Pilvinėms szíltinėms, Szventėnų pav., kaime Jakeliuose apsirgo 27; Vilniaus pav., kaime Miletublanuose 7, numirė 2. Kukliuose, Aszmenų pav., 7, kaime Ztherez apsirgo 28, Krikliuose 17, Popovicziuose 17, miestelyj Baksztoj 31, Downaduose 27, Daverguose 25, numirė 1, Grabowe apsirgo 28, Potsznėj 15, Jagodnėj 15. Rauplėms: Vilniaus pav., kaime Slociszkiuose 12, numirė 1. Smarkiai siauczia tymai Vilniaus pav., kur apsirgo 80 vaikų.

Juokingi paskalai apie sugrąžinimą lietuviszkos spaudos.

Apie sugrąžinimą lietuviszkos spaudos nuolatai leidžia visokius nebutus paskalus. Pernai siuntinėjo isz Lietuvos į Amerikos laikraszczius korespondencijas, buk lietuviszka spauda Maskolijoj, per rupestingumą Seinų vyskupo, likosi daleista. Paskalas tas, kaip isz syk galima buvo tikėti, pasirodė neteisingu, iszmislytu. Dabar vėl raszinėja į Ameriką dar juokingesnius laiszkus kitas. Szitas naujienų nesziotojas raszo, buk laike atsilankymo Peterburge Prancuzijos prezidento, kokia ten draugystė padavė jam praszymą, kad butų daleista Maskolijoj lietuviszka spauda. Prezidentas buk priėmė praszyną ir sugrįžęs į Paryžių, paraszė į didęją cenzurą Maskolijoj, kad lietuviszka spauda butų sugrąžinta. Ant to buk cenzura atsakiusi, kad lietuviai neturi knygų iszleistų priesz 1864 m. (kodėl ji tik tų reikalavo? Rd.), bet buk draugystė surinkusi daugybę tokių knygų ir padavė reikalavimą daleisti jas atspausti. Teipgi Prieglaudos Namai (?) reikalaujanti daleidimo mokinti lietuviszkoj kalboj. Buk draugystė dar priesz Naujus Metus laukia daleidimo lietuviszkos spaudos Maskolijoj.

Visi czia iszreikszti motyvai tiesiog juokingi. Melo platintojas mat nė nežino, kad virszininkai svetimų krasztų neturi tiesos kisztiesi kokiu nors budu į vidurinius reikalus kito krasztо, toks įsikiszimas butų įžeidimu to krasztо, kuriam tokius reikalavimus statytų, toks įsikiszimas turėtų pagimdyti karę Maskolijos su Prancuzija. Svetimi valdonai nesusinesziuėja su kokiais nors Maskolijos urėdais, todėl jie negali raszyti Maskolijos spaudos užveizdai laiszkus su kokiais nors reikalavimais ir toje nereikalauja nė paisyti ant reikalavimų svetimų valdonų ar prezidentų, jeigu kur toki atsirastų, kurie užsimanytų Maskolijos urėdams kokius nors reikalavimus statyti. Randai svetimų krasztų atlieka savo reikalus per tarpininkystę užrubežinių dalykų ministerio ir tai per tarpininkystę savo pasiuntinik.

Isz Kauno.

Kaune likosi uždėta nauja vidutinė 6 klisų mergaiczių mokykla. Uždėjo ja maskalka Ignatjeva. Mokykloj mokįs: tikėjimo, maskoliszkos kalbos, matematikos, fizikos, geografijos, gamtos mokslų, hygienos, istorijos, svetimų kalbų, lipinimo ir pieszimo ir visokių moteriszkų rankų darbų. Į mokyklą priiminės dukteris visokių luomų ir tikėjimų be jokio aprubežiavimo.

Isz Prusų Lietuvos.

Netoli Darkėmių, ant medžio rado pasikorusį laiszkų nesziotoją Bekerą.

Klaipėdoj sudegė didelė garinė lentų piovinyczia Ankero.

Ant geležinkelio stacijos Neidenburg trukis pervažiavo urėdninką Naczutaitį isz Karaliaucziaus ir teip sunkiai sužeidė, kad pervažiuotas nuo to tuojaus pasimirė.

Geležinkeliai ant viso žemės pavirsziaus.

Ant viso žemės pavirsziaus yra 772000 kyliometrų geležinkelių, taigi 19 kartų daugiau negu ilgis ekvatoriaus ir dusyk daugiau negu toluma nuo žemės iki mėnulio. Tas ilgis geležinkelių vienog apima tik jų linijas, isz kurių daug yra turinczių dvi eili szėnių; taigi isztikro ant žemės pavirsziaus bus daugiau geležinkelių negu czia parodyta.

Daugiausiai geležinkelių turi Amerika, nes 39300 kyliometrų; antrą vietą užima Europa, turinti 278000 kyliometrų, Azija 58000, Australija 24000, o Afrika mažiausiai, nes tik 20000 kyliometrų.

Imant atskiras vieszpatystes, daugiausiai geležinkelių turi Suvienytos Valstijos Sziaurinės Amerikos: czia yra 304576 kyliometrai geležinkelių, bet užtai czia kiti keliai, ypacz važinėjimui vežimais, netikę, kokių Europoj mažai kur yra. Antrą vietą užima Vokietija, turinti 50511 kyliometrų geležinkelių, Maskolija 45998 kyl., Prancuzija 42211, Austrija 36273 kyl., Angliszkos Indijos, užimanczios tokį plotą kaip visa Europa, turi 36183 kyl. geležinkelių, Anglija ir Airija 34868 kyl., Kanada 27755. Ant ploto gi daugiausiai geležinkelių yra Belgijoj, kurioje iszpuola po 21 kyl. geležinkelių ant 100 ketv. kyliometrų; antrą vietą užima Saksonija, kurioje ant 100 ketv. kyliometrų yra 18,8 kyl. geležinkelių. Anglijoj ir Airijoj ant 100 ketv. kyliometrų yra jau tik 11 kyl. geležinkelių, Vokietijoj 9,3 kyl., Szveicarijoj 9,1, Holandijoj 9, Prancuzijoj 7 9, o Norvegijoj tik 0,6 kyl., Maskolijoj 0,9 kyl., Suvienytose Valstijose Sziaurinės Amerikos iszpuola ant 100 ketv. kyl. pavirsziaus 3 9 kyl. geležinkelių.

Imant gi gyventojų skaitlių daugiausiai geležinkelių iszpuola Szvedijoj: czia ant 10000 gyv iszpuola 21,4 kyl. geležinkelių, Szveicarijoj ant tokio jau gyventojų skaitliaus iszpuola 12 4 kyl., Danijoj 12,3, Bavarijoj 11,4, Prancuzijoj 10 9, Vakarinėj Australijoj, ant 10000 gyventojų iszpuola net 130,4 kyl. geležinkelių, Queenslande 91,4 kyl., Pietinėj Australijoj 83,4 kyl., ant salos Naujos Zeland jos 49,1 kyl., Argentinoj 57,2 kyl., Kanadoj 52 2 kyl. Suvienytose Valstijose 41,1, Maskolijoj 27,1 kyl.

Europoj vidutiniszkai padirbimas vieno kyl. geležinkelio kasztuoja 374000 frankų, tai padirbimas visų geležinkelių Europoj kasztavo 104 milijardus frankų, o kitose musų žemės dalyse 90 milijardų frankų; tai visi ant žemės pavirsziaus geležinkeliai kasztavo 194 milijardus frankų arba 38800000000 dol.

Ilgiausias ant svieto tunelis yra Europoj — Szv. Gotardo tunelis: jis turi 15 kyl. ilgio; dirbamas dabar Simplon tunelis, per Alpų kalnus, turės 18,7 kyl. Taigi ilgiausi tuneliai yra ir bus Europoj.

Isz Amerikos.

Nedaug vertas neva moksliszkas eksperimentas.

WASHINGTON, D. C. Perdētinis cheiniszko departamento prie žemdarbystēs ministerijos, profesorius Wiley, neva ant pertikrinimo Vokietijos, kad uždraudimas įgabenimo sutaisytos su boraksu mēsos yra neteisingas, užsimanē atlikti sekantį eksperimentą: jis nori per czielus metus maityti su sutaisyta su boraksu mēsa 12 jaunų vaikinų. Norinti savę neva ant naudos mokslo aukauti vaikinai atsiranda: yra tai klerkai Washingtono pardavinyczių, gaunanti mažas algas, kuriems visgi bus nauda, jeigu per metus ne reiks bent už valgį nieko mokēti. Pavojaus jie nesibijo, kadangi jie ir teip valgo ne sveikus valgius ir už juos dar turi užmokēti. Didelēs moksliszkos vertēs vienog prof. Wileyo eksperimentai ne turi, todēl mažai gali Vokietijai rupēti, kaip jie iszpuls. Kitur tokių eksperimentų valdžios ne daleistų daryti, o czia net valdžių tarnai užsimano tą daryti.

Sveika žmogu pasodino in beprocziu namus.

KANKAKEE, ILL. Isz czianykszczių beproczių namų likosi paleistas 72 metų turtingas žemēs savininkas Michael Kane, kadangi jį daktarai pripažino už sveiką. Į beproczių namus pasodino jį jo locni vaikai, norēdami paimti turtus ir tą isztikro padarē. Paleistą isz beproczių namų turējo tuom tarpu priglausti draugai, kadangi pasisavinę turtus vaikai ne nori priimti. Be abejonēs nuo netikusių vaikų atims jis savo farmas, kurių turi net kelias.

Iszmete saliunu daužytoją.

NEW YORK. Ant czianykszczios arklių parodos, į Madison Square Garden atējo garsi saliunų daužytoja, Carrie Nation. Prisiartino prie ložēs, kurioj buvo Vanderbilt su savo szeimyna ir pradējo kolioti moteris už jų parēdus. Norējo į ložę prisigriebti, bet vienas isz Vanderbiltų ją szalin nustumē. Paskui nuējo į vietą, kur buvo parengta kavos pardavinyczia ir ten bandē maisztį kelti. To parodos urēdninkams buvo per daug: jie pagriebē bobą už apikaklēs ir iszmetē laukan.

Pigus tavoru pervežimas.

NEW YORK. Czianykszczios garlaivių linijos, važiojanczios tavorus į Pietinę Afriką, norēdamos viena kitą iszsnaikinti, numažino pervežimo prekes iki $2.50 nuo tonos. Kadangi į pietinę Afriką yra trissyk toliau negu į Europą, tai suprantama, kad su tokioms pervežimo prekēms garlaivių kompanijos nieko ne gali uždirbti: jos stengiasi dabar viena kitai kenkti. Jeigu kaip nors susitaikys, arba jeigu viena iszpirks laivus kitų linijų ir prekēs tavorų pervežimo umai pakils.

Pabegę nuo vulkano iszsiveržimu.

SAN FRANCISCO, CAL. Atkako czia ant garlaivio ,,Para" pabēgę isz Guatemalēs nuo vulkano iszsiveržimų. Pabēgēliai patvirtina senesnes žinias, kad vulkaniszki iszsiveržimai, karszti pelenai ir lava iszsnaikino labai didelius plotus kavos plantacijų. Jie sako, kad laike tų iszsiveržimų pražuvo daug žmonių, bet visi pražuvę esą indijonai. Tukstancziai indijonų užtroszko arba nuo iszsiveržusių isz vulkano kraterų nuodingų gazų, arba likosi palaidoti po iszmestais isz kraterų pelenais.

Rado gyva žmogu kapuose.

BALTIMORE, MD. Ant York Road kapinių tarnas Szv. Jono bažnyczios isz vieno kapo iszgirdo szauksmą. Priējęs arcziau, užtēmyjo skrynioj paskirtoj grabui gyvą žmogų užsklojusį su žeme. Su pagelba vieno praeivio atkasē žemę ir po ja, užsiutą maisze, rado pusgyvį, su surisztoms kojoms žmogų, kurį nugabeno į Szvento Jono klebonijią, kur jį atgaivino. Pasirodē, kad tai ne pilno proto žmogus; bet kas jam suraiszziojo kojas ir rankas, kas jį į maiszą įkiszo, nežinia; jis pats to padaryti ne galējo.

Suaresztavo.

ADRIAN, MICH. Likosi czia suaresztuoti James Corhell ir Capp isz Toledo. Jie yra apskųsti, buk vogē avių ir galvijų bandas sztetuose Michigan ir Ohio. Capp yra savininku didžiausios mieste Toledo mēsos pardavinyczios ir jis mēsą pardavinējo pigiau negu kiti. Dabar mat iszējo į aikesztę, kodēl jis ją pigiau galējo pardavinēti: kadangi ji buvo nuo vogtų, ne pirktų galvijų.

Uždare visus saliunus.

CAMDEN, N. J. Czianyksztis augszcziausias sudas iszdavē nusprendimą, jog parengus speciliszką laisnių biurą, visi laisniai miesto iszduoti neturi vertēs. Kadangi laisniai ant saliunų buvo miesto valdžių iszduoti, tai dabar nužudē vertę. Miesto majoras iszdavē prisakymą su sykiu uždaryti visus mieste ēsanczius saliunus.

Paszove kastyniu vedeją.

DENVER, COL. Netoli nuo czia, miestelyj Pandora, savo ofise kvortavo su draugais vedējas Smuglers Union Mining Co. Arthur Collins. Tuom tarpu isz lauko per langą nežinia kas szovē ir visas szruotų szuvis pataikē Collinsui į szoną. Paszovimą laiko už mirtiną. Kas szovē, nežinia; jo ne pasisekē suimti.

Nenori duchoboru.

Maskoliszki sektantai duchoborai isz Kanados norējo persikelti į Savienytas Valstijas Sziaurinēs Amerikos. Atsiszaukē jie prie prezidento Roosevelto su praszymu, kad ant užlējimo farmų du tų jiems rando žemę. Amerikos randas vienog duchoborų praszymą atmetē.

Lyncziavimai.

SULLIVAN, IND. Negras James Dillord isz Kentucky, 20 d. lapkriczio užpuolē ant gyvenanczio szitame pavietyj farmerio Lemono paczios ir ją sužagē. Paskui tą patį padarē su moteriszke Davis gyvenanczia netoli Sullivan. Niekszą vienog susirinkę farmeriai sugavo ir pakorē ant telegrafo stulpo netoli Lemono namų.

Akmuo nupuole isz dangaus.

SPRINGFIELD, ILL. Netoli nuo czia, ant farmos Murphy'o, nupuolē isz dangaus degantis akmuo didelēs baczkos didumo. Akmuo tas uoloj iszmuszē olą ant 3 pēdų gilią. Per visą dieną ne tik akmuo, bet visa žemē aplinkui buvo karszta.

Giriu gaisrai.

Girių gaisrai siautē per ilgą laiką daugelyj vietų giriose sztetų Washington ir Oregon. Pagal apskaitymą girių užveizdos prie žemdarbystēs ministerijos: gaisrai tie pridirbo giriose Oregone blēdies ant $3910000; sztete gi Washington net ant $8857000.

Pleszikai užpuole ant trukio.

DAVENPORT, IA. Netoli nuo czia penki plēszikai sustabdē greitajį Rock Island geležinkelio trukį. Su dinamitu iszardē bagažinį vagoną ir pinįgines szēpas, isz kurių paēmē pinįginius siuntinius. Pinįgų buvo apie 20000 dol., kuriuos plēszikai paēmē.

Sugriuvo namai.

FALL RIVER, MASS. Sugriuvo czia didelē naujai statoma trioba ir užbērē darbininkus. Isz po griuvēsių isztraukē du užmusztu, o penkis sunkiai apkultus.

Expliozijos

ISHPEMING, MICH. Czianykszczios kastynēse atsitiko parako expliozija, kurios du darbininkai likosi užmuszti, o keli sunkiai sužeisti.

GREENSBURG, PA. Iszlēkē į padanges parako dirbtuves Love & Sunshine Sewarke. Du darbininkai prie to likosi užmuszti.

PITTSBURG, PA. Netoli stacijos Thompson, Monongahela geležinkelio, ekspliodavo garinis katilas lokomotyvos. Ekspliozijos maszinistas likosi užmusztas, o 7 ypatos sunkiai sužeistos.

Gaisrai.

BALTIMORE, MD. Sudegē parasolių dirbtuvēs Brolių Gans. Blēdį ugnies padarytą skaito ant 200000 dol.

ST. FRANCISCO, CAL. Sudegē Southern Pacific geležinkelio stacija ir krautuvēs Alamedy, keli laivai porte ir porto įtaisos. Nuo vieno sudegusio laivo truksta žmonių. Kas su jais atsitiko, ar jie iszsigelbējo, ar sudegē, nežinia. Blēdį gaisro padarytą skaito ant 450000 dol. mažiausiai.

MONONGAHELA CITY, PA. Siautē czia gana didelis gaisras miesto viduryj, kuris pridirbo blēdies ant 100000 dol.

Nelaimes ant geležinkeliu.

BOLIVAR, PA. Ant Pennsylvania geležinkelio, netoli nuo czia, susimuszē tavorinis trukis su lokomotyva. Prie to trukio vedējas ir peczkurys likosi užmuszti, o vagonų stabdējas sunkiai sužeistas.

BIRMINGHAM, ALA. Netoli nuo czia, miestelyj Pell City užsidegē geležinkelio stacija, kur buvo ant pervežimo sudētos kelios parako baczkos. Parakas ekspliodavo, ekspliozijos 5 ypatos likosi užmusztos, o tulas skaitlius žmonių likosi sužeistų. Sustojęs ant stacijos tavorinis geležinkelio trukis likosi su visu iszardytas.

Isz darbo lauko.

¶ SCRANTON, PA. Nesutinkanti terp savęs kalnakasiai ir kastynių savininkai apreiszkē santaikos sudui, jog jie, be tarpininkystēs sudo bandys pats susitaikyti. Kastynių savininkai sutinka pakelti ant 10% darbininkų algas ir sutrumpinti darbo laiką iki 9 val. ant dienos. Santaikos sudas todēl tuom tarpu pertraukē tolesnius tirinējimus. Jis palauks, kol tarybos terp kalnakasių ir kastynių savininkų ne pasibaigs, arba kol jos ne iszirs.

¶ HAZLETON, PA. Coxe & Co. žada atgal priimti priesz straiką jos kastynēse dirbusius darbininkus iszēmus 8, kurių kompanija su visu nenori priimti. 300 darbininkų turi laukti, kol jiems kastynēse bus darbas. Darbininkai vienog ant tų iszlygų nesutiko, bet padavē kompanijai truputį numažintus savo reikalavimus.

¶ SCRANTON, PA. Nesutikimai su darbininkais Pardee & Co. kastynēse pasibaigē ir visi, iszēmus trijų, priesz sztraikus dirbę darbininkai likosi atgal priimti. Dabar sztraikai traukiasi vien kastynēse Coxe Bros & Co., bet ir czia laukia greito pasibaigimo nesutikimų.

¶ BLOOMINGTON, ILL. Chicago & Alton geležinkelio kompanija pakēlē algas taisanczių kelią darbininkų nuo $1.35 ant $1.48 ant dienos. Visgi tai algos tokios, nuo kurių ne galima ne tik pralobti, bet su joms ne galima nē didesnēs szeimynos užlaikyti.

¶ POTTSVILLE, PA. Pasibaigē czia prova Juozo Paleviczio, kuris buvo apskųstas, buk laike užgimusių anglekasių maisztų, nuszovē 30 d. liepos szerifo pagelbininką Juozą Bedallį. Sudas Poleviczią iszteisino, rado jį ne kaltu. Skundas pasirodē neteisingu.

¶ WASHINGON, IA. Czianykszczios anglių kastynēse No. 2 ir 3 300 anglekasių pakēlē sztraiką todēl, kad kompanija badu marina prie darbo vartojamus mulus. Darbininkai atsisako grįžti prie darbo, kol kompanija nesutiks geriau rupintis apie savo gyvulius.

¶ POTTSVILLE, PA. Pagal statistiszkas žinias, surinktas anglekasių organizacijos, paduotas santaikos sudui, vidutinis uždarbis anglekasių Schuylkill distrikte ne pereina $385 per metus; taigi iszpuola vos po $7.40 ant sanvaitēs.

¶ CHICAGO, ILL. Statējai czianykszczių lenkiszkų laikraszczių pakēlē sztraiką. Jie iki sziol gaudavo po 12 dol. ant sanvaitēs už 10 val. darbo per dieną; dabar reikalauja po 16 dol. už 9 val. darbo ant dienos.

¶ BLOOMINGTON, ILL. Czianykszczių ulycziniių karų kompanija sutiko iszpildyti darbininkų reikalavimus ir per tai sztraikai pasibaigē, karai bēgioja teip kaip ir pirma.

¶ Mokintojai vieszų mokyklų Hobokene, N J. nutarē pristoti prie organizacijos "American Federation of Labor.

¶ SCRANTON, PA. Laike anglekasių sztraiko unija iszleido ant suszelpimo sztraikierių 1500000 dol.

¶ DETROIT, MICH. Szēnių nustatytojams Michigan Central geležinkelio pakēlē algas po 3—4 c. nuo darbo valandos.

¶ NEW YORK. Centraliszkas New Jersey geležinkelis pakēlē algas tarnaujanczių ant 10%.

¶ RICHMOND, IND. Grand Rapids geležinkelio kompanija pakēlē tarnaujanczių algas.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Ar viskas mainosi?

Neperseniai "Žvaigždē", perkratinēdama musų prietikius, nupeikē iszleidimą Buechnerio veikalo Pajiega ir Medega todēl, buk joje yra senos pažiuros netinkanczios szio laiko nuomonēms. Minēto straipsnio raszējas, savo raszte iszreiszkē visai teisingai, kad nē jokios pažiuros ne užsilaiko amžinai, viskas ant svieto mainosi, todēl turi mainytiesi ir žmonių pažiuros: kas porą metų buvo laikoma už neužginamą teisybę, sziądien yra laikomas už klaidingą nuomonę.

Toliau autorius straipsnio, p. Karvojus, iszteisina Darwiną, bet apkaltina jo pasekējus, kurie pastatē spējimą, jog žmogus gali paeiti nuo bezdžionēs. Bando teisinti net Marxą, kaipo žydą, už jo pažvalgas, kadangi, girdi, žydai, net sulyginus luomų tiesas visgi buvo krikszczionių niekinami (teip buvo vien Lenkijoj, bet ne apszviestesniuose krasztuose).

Kad nuomonēs mainosi, kad mainosi ir moksliszkos pažiuros, tą visi žino, bet kodēl ypacz kunįgai ne nori pripažinti tiesos tokiems besimainymams nuomonių ir jie tuojaus pasinaudoja isz ambonos ir kiekvienos progos ant iszkeikimo kiekvienos naujos nuomonēs nesutinkanczios su kunįgijos siekiais ir pažiuroms? Sziądien kunįgas Karvojus bando teisinti net Darwiną, dar priduria, kad jis buvo tikintis į Dievą; bet kada iszējo Darwino knįga apie paējimą gatantų, juk kunįgai, net apsiputoję, keikē angliszką mokslinczių. Darwin nurodē kelius tolesniems tirinējimams ir tuom palengvino kitiems tirinējimus. Darwino teorija dar jauna, jo pasekējai ne spējo viską isztirti, bet antai arklių genealogija surinkta jau pilna ir surastos liekanos patvirtina Darwino teoriją. Žmogaus pilnai genealogijai medega nesurinkta, kadangi tas nesiduoda teip lengvai atlikti. Praējusių amžių liekanos žemēs gilumose isztirtos ant labai mažo ploto, neisztirti dar milijonai mylių žemēs pavirsziaus. Iki sziol nežinia juk nē kur pirmutinis žmogus atsirado. Tas vienog dar ne parodo klaidingumo Darwino nurodymų. Ant galo ir pati Darwino teorija ne turi nē jokio susirizimo su dievuotumu arba bedievyste, kadangi angliszkas mokslinczius klausymu buvimo ar ne buvimo Dievo neužsiminējo.

Tas pats visai yra ir su Marxu ir jo szios dienos pasekējais, kurių teiposgi kunįgai labiausiai neužkenczia ir smarkiausiai juos keikia. Socialistus sutvērē ne bedievystē arba dievuotumas, bet anormaliszkos ekonomiszkos sanlygos civilizuotuose musų žemēs krasztuose o vienog kunigai, vietoj peikti, stengtiesi taisyti tas sanlygas, niekina ir keikia tuos, kurie reikalauja pataisymo nenormaliszkų sanlygų, gina senas nuomones, nepripažįsta tiesos norintiems jas perkeisti. Baltrus nusikalto, o Joną siunczia ant kartuvių. Argi reikia stebētiesi, jeigu teip iszkreipdami teisybę, kunįgai priesz savę ir priesz savo nuomones sukēlē visus Jono draugus. Kitaip juk ir buti ne galējo. Jeigu kunįgai kariauja kaip Don Quichotai priesz socialistus, socialistai juk, ar nori ar nenori, turi stoti į kovą su savo ne draugais. Kova ta vienog su dievuotumu ir bedievyste nieko bendro ne turi, kadangi socialistai turi svarbesnius reikalus negu griovimą bažnyczių ir tikējimo, negu platinimą bedievystēs.

Jeigu pereisime prie musų reikalų ir czia pamatysime tą patį. Musų lietuviszki kunįgai, lietuvių užsikomi, juk smarkiau negu su maskoliais ir kitais lietuvių prieszais kovoja su tautiszkais musų darbininkais nepripažįstancziais kunįgijos hegemonijos tautiszkuose reikaluose; niekina ir keikia visas nuo kunįgų neprigulmingas musų tautiszkas organizacijas. Juk ne mažai net "Žvaigždēj" buvo straipsnių iszniekinanczių visai negražiai tautiszkajį Susivienyjimą! Ar daro tą ir kun. Karvojus, nežinome, ant galo tas ne daug sveria; gana, kad yra ir tai turbut daugiau lietuviszkų kunįgų, kurie keikia ir niekina tautiszkas draugystes ir tautiszkus darbininkus nepripažįstanczius kunįgų už kokią neužgaunamą szventenybę bet už prastus žmones, kurių darbus teipjau kiekvienas gali perkratinēti ir peikti, jeigu jie ne geri, kaip daro kunįgai su darbais ne kunįgų ir tai ne visada prisilaikydami teisybēs. Argi kunįgai ne gali suprasti, kad teip darydami, jie priveisia daug daugiau bedievių negu Dras Szliupas ir jo iszleistas Buechneris? Teip besielgdami, juk kunįgai priesz savę su laiku turi pakelti visus ne kunįgus, taigi turi visus ne kunįgus į bedievius paversti. Todēl kun. Karvojui, vietoj griebti per toli, reikētų pažiurēti arcziau, o pamatys, kad bedievystę terp lietuvių platina ne Darwinai, Buechneriai, Marxai etc, bet pats kunįgai ne negalinti suprasti, kad persimainus sanlygoms ir jie savo pasielgimą, o kartais ir nuomones turi perkeisti. Tegul todēl kun. Karvojus pradeda nuo pamokinimo savo sandraugų, o mes ne abejojame, kad tas iszduos geresnius vaisius negu raszymas nusistebējimų, kodēl terp lietuvių platinasi bedievystē.

Pabaigoj savo raszto p. Karvojus sako: "Nieks ant svieto ne stovi ant vietos amžinai. Viskas eina pirmyn arba atgalios. Ir žmonių nuomonēs ir pažvalgos mainosi kasdien. Kas vakar buvo laikoma už nepajudinamą tiesą, tas sziądien papuola į eilę kvailybių."

Kad teip yra, ne kunįgai seniai žino ir prie to taikosi; kodēl kunįgai to ne nori suprasti. Jie vis ne įstengia nieko užmirszti ir nieko ne gali iszmokti, laikosi vis senų nuomonių ne visur sziądien tinkanczių ir tas gimdo terp mus svarbius vaidus ir nesutikimus.

Isz Stoughton, Mass.

Stoughtone visi lietuviai priguli prie teip vadinamų dievoczių, todēl terp jų negirdēt bent besipravardžiavimų, nēra musztynių už tikējimiszkas pažiuras, kadangi czia nēra szliuptarnių ir bedievių, bet užtai supratimas stovi žemai ir tai ne tik tautiszkas, bet ir draugijinis; netrukst ir pesztynių, bet peszasi ne už tikējimą.

Yra czia kelios dirbtuvēs, kuriose nuo seniai dirba lietuviai, patelpa ir naujai pribuvę. Veik visi lietuviai turi darbą ir uždirba neblogiausiai. Žinoma, senesnį darbininkai galētų daugiau. o nauji mažiau paszvęsti ant tautiszkų reikalų, bet nē vieni, nē kiti prie tokių darbų neprisideda su savo aukoms. Jeigu reiktų ant bažnyczios ar ant kunįgo labo aukauti, jie nesigailētų, bet ant tautiszkų darbų nenori nē cento duoti. Mat jie nesupranta, kad mums reikia ne vien bažnyczių ir kunįgų; tie ir teip geriau aprupinti už visus kitus lietuvius, isz bado nemirtų, jeigu ant jų labo pradētume ir po mažiau aukauti, o dalį musų sziądien kunįgams duodamų aukų galētume su lengva sąžine apversti ant apleistų tautiszkų reikalų.

Nēra czia nē jokios lietuviszkos draugystēs. Prigulinti prie Rubber Co. kriaucziu unijos lietuviai, dēl nesupratimo, neturi naudos isz unijos, kadangi terp jų nēra vienybēs, todēl bosai su lietuviais elgiasi teip, kaip jiems patinka. Nors yra jau pusē metų, kaip unija susitvērē, iszsidirbo charterį, bet dirbtuvių savininkai jos nepripažįsta; dirba czia daugiausiai neprigulinczių į uniją. Neseniai buve parengtas ant unijos naudos balius; buvo muzika ir szokiai. Ant baliaus svetimtauczių susirinko diktai, lietuvių teiposgi atējo ne su visu mažai. Kiek unija turējo pelno, nežinia. Unijos virszininkais yra anglijonai ir žydai

Neseniai p. Didunas uždējo czia lietuviszką krautuvę, kokios czia dar nebuvo, bet ne visi lietuviai supranta, kad reikia remti savąjį, o ne svetimiems lobį krauti. Nenorinti pirkti lietuviszkoj krautuvēj teisinasi, kad lietuviszkos krautuvēs savininkas pats nesirupina apie įgavimą simpatijos savo vientauczių. ne visada jiems duoda gerą tavorą. Jeigu pardavinētojas reikalauja pritarimo savo vientauczių, tai pirmiausiai privalo apsieiti su jais žmoniszkai, teisingai: lietuvių pareiga pirkti pas lietuvį, bet lietuvis prekējas privalo jiems duoti gerą tavorą už tą paczią prekę, už kokią duoda jiems kiti. Prekysta tai ne labdarystē; kiekvienas pirks ten, kur gaus gerą ir nebrangų tavorą. Dovanas neszti prekējui nieks nelaiko už savo pareigą.

Girtuokliavimai terp czianykszczių lietuvių nesimažina, apsvaiginę gērymais protą, kartais gerai susistumdo ir apsikulia. Mat pasigērę lietuviai mēgsta kulties ir daužyti makaules. Vokietis ar prancuzas buva vien linksmas, tetai užkabinēja kitus; jeigu gi pasigeria lietuvis arba lenkas, tai mēgsta su kumszczia draugą paglostyti arba griebia už plaukų. Vokieczių ar prancuzų pasigērusių budas vis gi jau geresnis už budą girtuoklių lietuvių.

Yra czia diktai lietuviszkų merginų, o terp tų yra ir neseniai atvažiavusios isz Lietuvos. Yra czia ir toki dar vyrai, kurie ypacz lietuvaites grinores pripratina prie girtuokliavimų ir kitokių niekyszczių, iszveda jas isz kelio, o paskui patys tyczojasi. Toks pasielgimas yra teip biaurus, kad biauresnį sunku yra kur rasti. Tą merginos neprivalo užmirszti ir privalo szalintiesi nuo tokių vyrų kurie iszveda isz doros kelio, o paskui dar tyczojasi. Pasitaiko czia net kad merginos panedēliais pagirioja ir neina į darbą.

2 d. lapkriczio vienas isz czianykszczių lietuvių apvaikszcziojo savo varduvių dienę ir, žinoma, svecziams raugo nesigailējo. Pasigērę sveczai susipeszē, o vieną teip sumuszē, kad reikējo vežti į ligonbutį. 7 ypatos likosi suaresztuotos, 5 paleido, užsimokējus po $30, o dvi dar laiko.

Stoughtonietis.

Isz Tuluca, Ill.

15 d. lapkriczio atsibuvo susirinkimas czianykszczios Szv. Jono Krikszytytojo Dr-tēs. Ant to susirinkimo, p. Vaiczulaitis, pasibaigus apkalbējimui draugystēs reikalų, užsimanē paraginti susirinkusius prie aukų ant kankintinių naudos ir paaiszkinti susirinkusiems: kas yra tie kankintiniai, už kokius darbus juos persekioja maskoliai. Norējo susirinkusiems perskaityti Atsiszaukimą p. Matulaiczio, pat lpusį "Lietuvoj". Vos pradējo skaityti, tuojaus vienas maskolių tarnas pradējo szaukti ir rēkti, buk ant draugyszczių susirinkimų ne reikia laikraszczių. Dēl to vieno, matyt maskolių papirkto rēksnio, ne galima buvo nieko padaryti, terp susirinkusių atsirado tiek kankintinių prieszų, kiek draugų (tie galējo ne paisyti ant prieszininkų, galējo sudēti ant kankintinių, kiek norējo, o maskolių draugus palikti. Rd).

Vietinē anglekasių unija iki sziol sudējo ant Pennsylvanijos anglekasių, kariavusių teip ilgai už savo tiesas, isz viso $6885 64. Buvo perstojusi siųsti paszelpą pasibaigus sztraikams, bet gavo žinią nuo Centraliszko komiteto, jog reikia dēti ir toliau ant naudos darbininkų tų kastynių, kuriose sztraikai dar ne pasibaigē.

Tulucietis.

Isz Athol, Mass.

Lietuvių yra czia 25 szeimynos, o pavienių yra daug daugiau, yra czia ir kelios gražios lietuvaitēs. Terp czianykszczių lietuvių nieko blogo ne girdēt, bet ir apie jų gerus darbus ant musų tautos labo ir nieko ne galima pasakyti, kadangi jie tokiais darbais ne užsiima.

Darbai eina czia gerai ir ant uždarbių nieks nesiskundžia. Lietuvių be darbo nēra ir ne vienas turi užsiczēdyjęs diktai doliarių. Galētų, rodosi, po kiek centų paaukauti ant tautiszkų reikalų. Neužtenka juk pacziam turēti pinįgų, bet reikia dalį savo turtų paszvęsti ant visos musų tautos naudos Be pinįgų, be aukų ant musų visų labo nieko juk nuveikti ne galima. Jeigu musų tauta pasikels, tąsyk bus geriau mums visiems. Neužmirszkime todēl apie musų tautos reikalus. Reikalų tų turime be galo daug, o aukautojų vēl turime labai mažai. Sziuom kartu turintiems gerus darbus lietuviams ypacz priderētų atminti apie musų kankintinius, maskoliszkų valdžių iszgabentus isz tēvynēs ir apie musų besimokinanczią augsztesnių mokslų jaunuomenę. Tikimēs, kad ir musų lietuviai jų neužmirsz, atjaus jų reikalus ir sudēs ant jų naudos po kiek centų.

P. A.

Szelpimo kankintinių reikaluose.

Malonus Tautiecziai!

Sziądien turiu po ranka knygas "Kankintinių Kasos", kurias Europos komitetas prisiuntē mums, Amerikos Kankintinių komitetui, dēl peržiurējimo. Rods tai yra rokundos už 1900 ir 1901m., nēs 1902m. dar nēra pasibaigęs. Tacziaus visuomenei musų bus akyva žinoti apie stovį kasos už anuodu jau iszbaigtu metu, ir todēl czia rokundas, sutraukęs į kruvą, paduodu.

1900 m. isz viso įplaukē 1042.33 markių (tarp tų randasi isz Amerikos prisiųstų 985 markių). Iszmokēta kankintiniams (prie ko priskaitau ir menkus kasztus paczto): 625.68 markių. Tada ant 1901m. liko kankintinių kasoj 416.70 markių.

1901 m. isz viso įējo į kasą 1222 61 markių (tarp tų isz Amerikos tapo prisiųsta 1155.00 markių). Iszmokēta tapo kankintiniams (su kasztais paczto): 875.44 markių. Tad kasoje liko nuo 1901m. — 347.17 markių. Prie tų pridējus 416.70 m. nuo 1900m., buvo kankintinių kasoje 763.87 markių. Per tuodu metu pagelba pasiliko paduota 15 ypatų.

Vieni isz kankintinių žadējo savo gromatose pinįgus į kasą sugrąžinti, kada pateks į geresnes aplinkybes gyvenimo, kiti prižadējo darbu ar moraliszka įtekme atsimokēti tautai už suszelpimą; visi gi jautēsi dvasēje pastiprintais, matydami, jog tautiecziai apie jų vargus ir bēdas neužmirszta.

Žinoma, 1902m. atsirado daugiaus reikalingų pagelbos; bet kadangi szitie metai nepasibaigē, tad negaliu atskaitos paduoti, bet tikiu, kad po Naujų Metų Europeiszkas musų Komitetas teiksis vēl savo knygas mums, dēl įžvelgimo prisiųsti, ir tokiu budu mums smagiau bus ant szirdies, patiems matant, juog aukos nepatenka į nereikalingas rankas.

Suprantamų priežaszczių dēlei negaliu garsinti vardų paszelptų kankintinių, nē sumų, kiek katram suteikta. Tacziaus isz knygų ir gromatų nuo kankintinių matau, juog tikrai reikalingiems paszelpa ne tapo atsakyta, be jokio nužiurējimo ant stono kankintinio. Ateityje kada nors Lietuva galēs žinoti netik bēdas kankintinių, bet ir iszgales jų pergyventų vargų.

Iszpuola dar man pridēti, kad isz visos sumos įējimo už 1900 ir 1901m. — 2264.94 markių, Amerikos lietuviai kankintiniams suteikē 2140 markių. Ta buitis parodo, kad szirdyse Amerikos lietuvių taksena tikrai lietuviszka, gailestinga szirdis. Toli nuo tēvynēs gyvendami mes, mat, atjaucziame rupesczius ir vargus savo brolių, kankinamų per Maskolijos valdžią.

Tikiu, kad lietuviai ir toliaus rems savo skatiku tą teip szventą dēl tēvynēs darbą.

J. Szliupas,
Philadelphia, Pa.

Isz visur.

‖ Londono laikrasztis "Daily Mail" pranesza, jog ant salos Madeira atkako su jurininkiszkais kadētais amerikoniszkas kariszkas laivas "Hartford". 100 Amerikos garbēs apginējų gavo daleidimą iszlipti ant kranto. Jie tuojaus pasigērē ir girti pradējo elgtiesi kaip laukiniai: daužē langus, užpuldinējo ant praeivių ir tuom sukēlē visus gyventojus, nuo kurių piktumo amerikonai turējo pasislēpti į bažnyczią. Ant galo atkako ant kranto laivo kapitonas ir jam pasisekē girtus savo žmonis nugabenti ant laivo. Negražiais mat darbais atsižymi svetur amerikonai. Jeigu teip eis toliau, tai svetimi krasztai ne norēs visai į savo portus įsileisti amerikoniszkų kariszkų laivų.

‖ Vengrijos parlamente, ministerių pirmsēdis Szell, ant paduoto dvarponių ir fabrikantų reikalavimo, kad butų uždrausta isz Vengrijos iszeivystē darbininkų, kadangi truksta jų dvarponiams ant nuvalymo laukų, o fabrikantams ant varymo darbų dirbtuvēse, apreiszkē, kad negalima uždrausti darbininkams iszeiti kitur geresnių uždarbių jieszkoti. Darbininkai nes svetur vien tąsyk, jeigu turēs namieje tokius jau uždarbius kaip Amerikoj; tąsyk nereiks nē uždraudimo; o dabar kada Vengrijoj uždarbių darbininkams neužtenka ant priderancio pragyvenimo, nē joks uždraudimas nesulaikys žmonių nuo iszeivystēs, nuo jieszkojimo svetur geresnēs negu namieje laimēs.

‖ Susidaužēliai nuo paskendusio Naujos Zelandijos pakrantēsē angliszko laivo Elingamte, susēdę į vieną valtį be vandens ir valgio produktų, plaukinējo ilgą laiką ant jurių, kol juos iszgelbējo patikęs valtį laivas. Dalis jurininkų pasimirē nuo stokos vandens ir bado, iszgelbētiejie buvo teip silpni, kad ant kojų pastovēti negalējo. Per visą laiką klaidžiojimo ant jurių susidaužēliai gērē viens kito kraują, kad palaikyti gyvybę. Paprastai isz gero noro jie darē įpiovimus į odą ir gērē savo draugų kraują; daugumas ant to nesutiko, nesutinkanti buvo prie to privesti.

‖ Paryžiuj vienamo hotelyj, kambaryj aktoriaus ciecoriszko teatro Peterburge, Ivano Rydzenskio (pravardē lenkiszka, ne maskolisza) likosi perszauta jauna amerikonē isz Chicagos, mergina Gore, kuri Paryžiuj mokinosi muzikos. Rydzenski tvirtina, kad revolveris iszsiszovē netyczia ir szuvis pataikē į merginą, su kuria Rydzenski pasipažinojo nuoseniai Rydzenski yra sunus maskoliszko jenerolo. Subēgus ant szuvio hotelio tarnams, perszauta mergina buvo dar gyva, bet tuojaus pasimirē, nespējo pasakyti, kaip viskas atsitiko.

‖ Berlyno laikraszcziai mena, kad paskutinis užpuolimas ir szuviai į Belgijos karalių Leopoldą, ką padarē italijonas Rubino, buvo tyczia paties rando ir karaliaus szalininkų surengti; kad nors tokiu budu jis galētų atgauti nykstanczias tautos simpatijas. Gal tame ir yra kiek teisybēs, kadangi nemylimi žmonių valdonai tankiai griebiasi visokių komedijų, kad žmonių simpatijas atgauti. Revolveryj Rubino rado rods szuvius dar neiszszautus, tiktai szuviai buvo be kulkų.

‖ Serbijos karaliukas, rodosi, rengiasi valdyti savo krasztą teip kaip caras valdo Maskoliją. Jis praszalino nuo vietų nepatinkanczius sau ministerius ir pavede jenerolui Markovicziui sutverti naują ministeriją, kuris į ministeriją ispraudē tris oficierus. Karalius paleido namon tautos reprezentantus ir bandys valdyti krasztą pats, be parlamento. Kadangi vienog jo nemyli jo locni pavaldiniai, tai toks užsmanymas gali vien gyventojus priesz karalių sukelti, pagimdyti maisztus.

‖ Mieste Dramore, Airijoj, ant politiszko susirinkimo unijonistų partijos, parlamento pasiuntinys Russell laikē kalbą, kurioje užgavo airius katalikus. Užgauti norējo kalbētoją sumuszti, bet jis pasislēpē privatiszkuose namuose. Važiuojant jam paskui karietoj į hotelį, susirinkusios ant ulyczių airių minios jį pažino ir pradējo mētyti su akmenims. Vienas akmuo pataikē Russelliui į nedaug proto turinczią jo makaulę.

‖ Europoj, ant praszymo amerikoniszkų konsulių, visokių krasztų policija jeszko prapuolusio turtingo amerikono, Frederico Johnsono isz Vineland, N.J. Johnson laukē Bonos universitete ir rengēsi namon. Užmokējo už vietą ant garlaivio Antverpene, bet pasivēlino į laivą ateiti ir nuo to laiko prapuolē; nieks nežino, kur jisai dingo. Nuo jo prapuolimo perējo 3 mēnesiai, bet iki sziol nē jokio pēdsakio nesusekē.

‖ Į Austrijos ciecoriaus rumą stengēsi prisigriebti koksai vyriszkis, kuris savę persistatē už sunų užmuszto Austrijos sosto įpedinio Rudolfo, neturējusio nē jokio sunaus. Kiszeniuose to vyro rado užprovytą revolverį. Jis likosi suaresztuotas ir nugabentas ant policijos stacijos. Czia pasirodē, kad tai yra sumaiszyto proto žmogus, prekējas paeinantis isz Hamburgo, Vokietijoj. Nugabeno jį todēl ne pas ciecorių, tik į beproczių namus.

‖ Pagal atskaitą Prancuzijos rando, prancuzų pinįgų svetimuose krasztuose yra 30 milijardų frankų: Europoj yra 21012 milijonų frankų, Amerikoj 3972 milijonai, Afrikoj 3633 milijonai, Azijoj 1121 milijonai, Australijoj 57 milijonai frankų. Isz atskirų vieszpatyscziių—daugiausiai prancuziszkų pinįgų yra Maskolijoj, nes 6906 milijonai, Iszpanijoj 2974 milijonai frankų.

‖ Socialistiszkas Berlyno laikrasztis "Vorwaerts" pranesza, buk garsus kanuolių dirbējas Krupp, gyvendamas ant salos Capri, papildē kokius ten negražius darbus ir papirkimais stengēsi nutildyti visuomenēs balsą, bet tas nesidavē padaryti. Visuomenēs balsas privertē Italijos randą iszvyti isz Capri ant visados turtingiausią Vokietijos pralobēlį.

‖ Europoj užstojo jau žiema ir dideli szalcziai. Pietinēj Vokietijoj, teiposgi Prusų Lietuvoj, pagal Fahrenheito termometrą, buvo 5°; Berlyne buvo truputį szilcziau. Dideli szalcziai teiposgi maskoliszkoj Lietuvoj ir visoj Maskolijoj. Rytinēj Maskolijoj teip užpustē geležinkelius, kad trukiai ne gali bēgioti.

‖ Palestinoj, ypacz Jeruzolimoj ir kituose miestuose pasibaisētinai siauczia cholera. Miestuose Gaza ir Lydde iszmirē jau deszimta gyventojų dalis. Jaffoj į dvi dieni nuo choleros pasimirē 57 žmonēs.

‖ Vokietijoj, ypacz Berlyne, kur mēsa labai pabrango, mēsininkai pradējo vartoti arklieną, kurią tankiai pardavinējo už jautieną; arklieną kimszo į deszras. Už 600 svarų arklienos Berlyne mokējo po $37—40. Dabar vienog prekē nupuolē ir moka už 600 svarų arklienos tik po $25.

‖ Maskolija isztikro stengiasi stoti į konkurencją su Amerika prie aprupinimo Europos gyventojų mēsa. Iszilgai Siberijos geležinkelio maskoliszki kapitalistai ketina parengti galvijų piovinyczias ant paveikslo ēsanczių Chicagoj; ant geležinkelio parengti specialiszkus vagonus szaldymui gabenamos kitur mēsos.

‖ Vokietijos universitetų studentai nutarē prieszintiesi dvikovai studentų su vokiszkais oficierais, kas dabar net per tankiai už visokius mažmožius pasitaiko. Jeigu gi negalima nuo dvikovos iszsisukti, tai musztiesi ant szoblių, o ne szaudytesi, kadangi szaudyti oficierai moka geriau už studentus.

‖ Pietinēj Maskolijoj, mieste Odesoj siautē didelis gaisras: užsidegē porte pas atyti kerosino rezervoarai. Ugnis iszaikino 3 milijonus pudų kerosino. Blēdys ugnies padarytos labai didelēs. Nuo ko užgimē gaisras, nežinia; mena, kad jis galējo užgimti tik nuo padegimo.

‖ Dalis iszvytų isz Prancuzijos zokoninkų jezuitų persikraustē į Grekiją ir nori czia uždēti savo mokyklas. Priesz tai vienog protestuoja visos augsztesnēs moksliszkos įtaisos ir visa apszviestunija; reikalauja, kad randas nedaleistų jezuitams Grekijoj netik rengti mokyklų, bet ir apsigyventi.

‖ Mieste Essen, Westfalijoj, (Vokietijoj) staiga pasimirē garsus kanuolių dirbējas Alfred Krupp. Nesenai Berlyno socialistiszkas laikrasztis "Vorwaerts" užmetinējo Kruppui negražius darbus, kokius jis buk padarēs Italijoj. Gal tas turi kokį susiriszimą su mirczia didžiausio Vokietijos didžturczio.

‖ Pietinēs Maskolijos ukininkai susiszaukē su pasiskundimu ant caro į Haagos tarptautiszką santaikos sudą. Sudas tas vienog negali pagelbēti maskoliszkiems ukininkams, kadangi jam neduota tiesa perkratinēti darbus netikusių despotiszkų valdonų; sudas tas todēl ne daug gero gali padaryti.

‖ Brazilijoj pasitraukē nuo vietos kraszto prezidentas Dras Campos Salles. Į iszvažiuojantį prezidentą minios mētē su akmenims, daužē laikraszczių redakcijų langus. Prie vaikymo maisztininkų viena ypata likosi užmuszta, o kelios likosi sužeistos; suaresztavo daug maisztininkų.

‖ Maskolijos iždo ministeris suszaukē žemdarbių komisiją ant apkalbējimo Maskolijos reikalų ir praszē sanarių atvirai viską apkalbēti, kadangi caras norys žinoti teisybę. Vos vienog susirinkę atvirai atsiliepē, vidaus ministeris Pahlen liepē komisijos sanarius suaresztuoti.

‖ Viena isz gražiausių amerikonių Europoj, mergina Gladys Deacon norējo buti dar gražesnē. Ji davē vienam vokiszkam daktarui įczirkszti po veido oda parafinos ir tas visą jos gražumą sudarkē. Mat reikia pasiganēdinti tuom, ką gamta davē.

‖ Maskoliszkas randas pradējo dirbdinti naują geležinkelį ant Kaukazo, nuo Tifliso į Erivanių, ant Persijos rubežiaus. Naujas geležinkelis turēs 115 angliszkų mylių ilgio. Mat Maskolija rengia geležinkelius, kad prie progos galētų apvaldyti Persiją.

‖ Vokietijos ciecorius apleido jau Angliją ir ant savo laivo Hohenzollern sugrįžo į Vokietiją. Rodosi, kad sziuom kartu Vilhelmas Anglijoj nieko nepelnē; bent teip galima manyti isz straipsnių patilpusių angliszkuose laikraszcziuose.

‖ Sziaurinēse provincijose Sijamo užgimē revoliucija. Buvo jau keli kruvini susirēmimai revoliucijonierių su karaliaus kareiviais. Daug revoliucijonierių organizatorių ir turtingų sijamieczių pasislēpē prancuziszkose valdybose.

‖ Darbininkų padējimas Vokietijoj sunkus. Net didžiausios Vokietijoj Kruppo dirbtuvēs sutrumpino ant dviejų valandų ant dienos darbo laiką; mažesnes dirbtuves atsējo su visų uždarti ir per tai daug darbininkų atsirado be darbo.

‖ Mieste Tours, Prancuzijoj, ant koncerto Alkazar salēj užgimē musztynēs terp oficierų ir civilistų. Minios žmonių norējo paskui sumuszti ant ulyczios grįžtanczius namon oficierus, bet juos policija ir kariumenē apgynē nuo minių piktumo.

‖ Vokietijos randas turi ant szių metų 150 milijonų markių nepritekliaus, taigi ant tiek pasirodo mažesni rando įēmimai už iszdavimus. Na, o dar vis ciecorius reikalauja naujų kreditų ant drutinimo Vokietijos kariszkų pajiegų.

‖ Ant upēs Dunajaus, netoli Orsovos, ant Austrijos ir Serbijos rubežiaus, paskendo vežantis darbininkus garlaivys. Prie to prigērē 30 žmonių; paupių gyventojai iszgelbējo tik penkis nuo paskendusio garlaivio žmones.

‖ Anglijonus, matyt, apēmē baimē, jie jau neturi užsitikējimo nē ant savo didžiausios ant svieto laivynēs, bet drutina sostapilę Londoną, didžiausią ir turtingiausią miestą ant svieto. Drutinas ir kitus Anglijos portus.

‖ Laikraszcziai praneszа, buk ant Juodųjų jurių paskendo gabenantis isz Odesos kvieczius italiszkas garlaivis „Bosnia", prigulintis Florio & Rubatino kompanijai ir buk prie to prigērē 150 žmonių.

‖ Nuo 1893—1901 m. Lenkijos ukininkai pirko nuo dvarponių 878 dvarų ir jų žemę pasidalino. Ant nupirkimo tų dvarų ukininkiszkas bankas paskolino ukininkams 8870000 rubl., o 275 000 rubl. ukininkai savo pridējo.

‖ Ant salų Havai vulkanas Kilauka pradējo smarkiai isz kratero mesti liepsną ir lavą; iszsiveržimas dabar yra smarkesnis negu kada nors pirma per 10 paskutinių metų.

‖ Amerikoniszkas mēsos trustas Anglijoj nusibankrutino, kadangi angliszka draugystē gabena suszaldytą mēsą isz Argentinos ir pigiau negu amerikoniszkas trustas pardavinēja žmonēms.

‖ Burų komendantas Viljoen, ant garlaivio „St Louis" iszkeliavo isz Londono į Ameriką. Užtat svarbiausi burų vadovai: Botha, Dewett ir Delarey į Ameriką ne atvažiuos.

‖ Pietinēj Prancuzijoj, mieste Marsilijoj, vagiliai įsikraustē į miesto muzejų ir paszlavē 403 senovēs rymiszkus ir provansaliszkus pinigus vertēs 100000 frankų.

‖ Angliszkas randas panaikino karēs laiko tiesas pietinēj Afrikoj, bet palaikē tiesą jas vēl pagarsinti tuose pietinēs Afrikos krasztuose, kuriuose tą laikys už reikalingą.

‖ Anglijoj ant upēs Tyne, susimuszē norvegiszkas garlaivys „Kund" su angliszku „Swaledale". „Kund" paskendo. Prigērē jo kapitonas ir 7 jurininkai.

‖ Egipto sostapilēj, mieste Cairo, nitroglycerinos magazinuose atsitiko baisi eksplioz ja, kurios 18 egiptijonų likosi užmusztų, o daug tapo sužeistų.

‖ Ant salos Kubos susztraikavo darbininkai visų cigarų dirbtuvių, reikalaudami didesnių algų. Sztraikuose dalyvauja 30-000 darbininkų.

‖ Argentinos sostapilēj, mieste Buenos Ayres, visų dirbtuvių darbininkai pakelē sztraikus. Buvo ant miesto ulyczių susirēmimai darbininkų su policija.

‖ Persijoj, mieste Reszt siautē baisus gaisras, kuris iszaikino didesnę miesto dalį. Sudegē apie 1500 namų. Ugnyje pražuvo mažiausiai 200 žmonių.

‖ Italijos karalienē pagimdē antrą dukterį. Kaip Maskolijoj, teip ir Italijoj valdonai ne gali sulaukti sosto įpēdinio.

‖ Londone likosi sudo ant dviejų metų kalējimo nuspręstas amerikonas Fillate už dalyvavimą mergų prekystoj.

‖ Maskoliszkas randas rengiasi apsunkinti operacijas svetimų apsaugojimo gyvasties draugysczių, ypacz amerikoniszkų.

‖ Randas vidurinēs Amerikos republikos Nicaragua pakēlē muitus nuo visų isz svetur atgabenamų tavorų ant 180%.

Nauji iszradimai.

. Prancuziszkas inžinierius De Goll iszrado budą, kaip paversti medį į juodą masą, kurią galima piaustyti kaip molines plytas ir jas paskui teip suszviesuoti, sulypinti, kad vietos sulipinimo ne galima patēmyti. Toks minksztas medis ant oro pavirsta į kietą ir ne puva. Isz jo statytos triobos laiko teip ilgai kaip ir murinēs.

. Dras Clendolin isz La Salle, tvirtina, jog jis gavo nuo savo dēdēs, gyvenanczio Vakarinēj Virginijoj, vaistą, kuris pasekmingai gydo vēžį. Kaip tvirtina Dras Clendolin, su tuom vaistu pereituose metuose, isz 200 vēžiu serganczių, 190 likosi iszgydytų. Viskas tas vienog panēszi ant paprastų amerikoniszkų daktarų rekliamų.

. Dras Berner iszrado prietaisą su kurios pagelba galima nuimti fotografiszką paveikslą vidurio žmogaus akies.

. Londone likosi parengta specialiszka dirbtuvē perdirbinējanti paprastą medį į nedegantį. Medį permirkina kokiose ten chemiszkose medegose, kurios medžiui ne tik ne kenkia, ne tik padaro jį nedeganczių, bet saugoja ir nuo puvimo.

. Vokietijoje susitvērē kapitalistų draugystē turinti už mierį, isz iki sziol nesunaudojamų anglinių dulkių dirbti kurimo medegą vadinamą briketais. Yra visokiuose Vokietijos krasztuose net kelios briketų dirbtuvēs. Dirbimas tos medegos atsieina pigiau negu kasimas anglių, o ji iszduoda tiek jau, jeigu nedaugiau szilumos kaip ir anglys; ant dirbimo gi jos eina anglinēs dulkēs, kokių iki sziol nemokējo sunaudoti. Laike anglekasių sztraikų Amerikoj, tenykszcziai anglių prekējai buvo užsteliavę 10000 tonų briketų, bet kol spējo juos iszgabenti, sztraikai pasibaigē.

Saulē ir augmenys.

Ukininkai, užsēję dirvą, paprastai iszakēja pasētas sēklas, uždengia jas žemēms, kad ne prisigriebtų saulēs spinduliai. Kodēl tą daro? Gal saulēs spinduliai pagadina grudus teip, kad jie paskui ne dygsta? Ant persitikrinimo, kokią turi įtekmę saulēs spinduliai ant pasētų grudų, atliko eiles bandavonių gamtos tirinētojas Tummer. Jis paēmē sēklas saulažolių, ryžių, tabako, kvieczių, rugių ir kitokių augmenų ir pasējo jas į visokiai iszdirbtą žemę tik ne vienaip: viena dalis grudų buvo uždengta, taigi buvo tamsoj, saulēs spinduliai prie grudų ne galējo prisigriebti; kita dalis buvo pasēta ant virszaus teip, kad saulēs spinduliai galējo pasiekti pasētus grudus, treczia gi dalis buvo pustamsēj. Sēklos gulinczios ant saulēs ne dygo teip greitai, keip ēsanczios tamsoj ir pustamsēj, bet nuoszimtis iszdygusių diegų buvo toks jau pasētų tamsoj ir pustamsēj, bet tos sudygo greicziau negu esanczios ant saulēs.

Kiti tirinētojai susekē, kad nors augmenų sēklų dygimą ir sulaiko saulēs spindulių szviesa, bet tuli augmenys, o terp tų antai tabakas, reikalauja, kad prie pasētų sēklų galētų prisigriebti sziek tiek szviesos. Lenkas tirinētojas Raciborski pasējo tabako sēklas surinktas nuo to paties krumo vienas visai tamsoj, o kitas vietoj, kur galējo prisigriebti sziek tiek szviesos. Sēklos pasētos pustamsēj pradējo leisti diegus paprastame laike, o pasētos visai tamsoj ne dygo ir po 40 dienų. Kada tas sēklas isznеszē į szviesą vos ant poros valandų, jos tuojaus pradējo leisti diegus.

Iki sziol tikējo, kad ant darymosi žalumo augmenims neatbutinai reikia szviesos. Isz tirinējimų vienog mokslincziaus Bergensteino matyt, kad ant žaliavimo augmenų ne visada reikia saulēs szviesos, bent ne visi augmenys ant to reikalauja szviesos, kaip koki žaliuoja ir visai tamsoj; tuli jauni augmenys padirba medegą parvuojanczią lapus ir ugius žaliai arba chlorofilių ir visiszkoj tamsoj, bet ant to reikia atsakanczios szilumos 15—25° Celciaus termometro; prie tokių augmenų, su mažu iszēmimu priguli plikasēkliai augmenys. Kiti gi vēl augmenys be szviesos ne gali padirbti žalumo, nors szilumos turētų pakaktinai. Didesnē dalis spyglinių medžių, ypacz gi ciprisai, padirba žalumą ir tai visose augmenies dalyse ir visai tamsoj.

Kaslink gi augmenų žiedų, jau seniai persitikrino, kad stoka szviesos ne atsiliepia ant žiedų parvų: žiedai augmenų žydinczių lygiai tamsoj, kaip ir ant saulēs arba szeszēlyj turi paprastas parvas.

Vietines Žinios.

— Į gyvenimą naszlēs Schaefer, pn. 228 Garfield ave., pereitos nedēlios naktyj per langą įsikraustē vagilius. Jam bekraustant gyvenimą, pabudo Schaeferienē ir atējo į kambarį. Pamatęs ją vagilius, szoko prie jos ir drožē su kumszczia į galvą teip smarkiai, kad moteriszkę primuszē. Paskui parvertē deganczią liampą, o pats iszszoko per langą. Degantis kerosinas pagimdē gaisrą kambaryj. Primuszta moteriszkē be abejonēs butų sudegusi, bet ant jos riksmo atbēgo ant virszaus gyvenantis Schuetz ir moteriszkę isz deganczio kambario isznеszē.

— Pereitos nedēlios vakarē, ant Washington St., užsidegē tavorų krautuvēs Barry Bros. Blēdį ugnies padarytą skaito ant 100-000. Ugnis užgimē apaczioj nuo per daug įkurtų peczių. Tą paczią dieną, pn. 213 Van Buren ul., kur telpa diktai mažesnių dirbtuvių, užgimē ant treczių lubų gaisras, kuris padirbo blēdies mažiausiai ant 75000 dol. Žmonēms vienog visiems isz deganczios triobos pasisekē pabēgti, bet jų turtai pražuvo.

— Pereitos nedēlios dieną buvo pagarsintas paszventinimas Lietuviszkos Szv. Jurgio bažnyczios. Ant įējimo į bažnyczią pardavinējami buvo tikietai po vieną dolerį. Konsekravimo vienog ceremonijų nebuvo, vyskupas Mouldon dirmavoje vien vaikus; jis savo vyskupiszkuose drabužiuose marszavo su paroda aplinkinēms ulyczioms. Parodoj dalyvavo veik visos Chicagos lietuviszkos draugystēs. Jeigu vienog konsekravimo ne buvo, tai kas buvo?

— Szvento Vincento bažnyczioj, ant kertēs Sheffield ir Webster ave., atsibus 8 bažnytiniai koncertai. Koncertai bus: 23 d. lapkriczio, 28 gruodžio, 25 sausio, 22 vasario, 22 kovo, 25 balandžio, 25 gegužio ir 28 beržeio. Tikietai ant visų koncertų po 1 dol. gaunami bažnyczios užveizdoj. Mēgstanti bažnytinę muziką be abejonēs skaitlingai lankys koncertus.

Redakcijos atsakymai.

P. Avel. Dainelē tinka į Tautiszkų Dainų Rinkių; laikraszcziui ne tinka, kadangi ji ir teip daugeliui lietuvių pažįstama.

Draugyscziu Reikalai

Teatras.

Chicago. Dr-te V. Kudirkos sziuomi pagarsina, kad 1 d. Vasario, 1903 m. losz drama "Ponas ir Mužikai", Freiheit Turner saleje, 3417 S. Halsted St. Tad kitos draugystes gal bus malonios savo teatrus ar ballius pataikinti kitose dienose. Dr-te V. KUDIRKOS.

Philadelphijos socialistu kuopa, nuo 30 d. Lapkriczio laikys kas nedelios vakaras prakalbas apie darbininku reikalus, apart to bus iszguldoma Lietuvos istorija nuo seniausiu gadyniu per Dra Szliupa, kurios musu tautiecziai dar pilnai nepažysta. Prakalbos tos bus laikomos kas nedelia per kelis žiemos menesius, pradedant nuo 8 val. vakaro, Energitic saleje, 904 So. 2-nd St. Todel lietuvius ir lietuvaites kviecziame rinktis kuodaugiausiai ir naudotis isz prakalbu. Podraug kviecziame ir tuos kurie jau sziek tiek yra prasilavine kalbose, kad isz savo puses pasirupintu sziek tiek pakalbeti apie darbininkiszkus reikalus. Inženg 5c.
Komitetas Soc Kuopos.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Juozapo Grigaiczio, Kauno gub., Qaseiniu pav., Gaures parap., kaimo Juszkaiczio. Kas ji kur užtemys teiksis man tuojaus duoti žine, o gaus $5 atlyginimo, nes jis mane apvoge.
Kajetonas Krasauskis,
54 W. 15-th St., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo brolio, Baltramiejaus Banio, Kauno gub. ir pav., Krakiu vol., kaimo Kubiliuniu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Antanas Banis,
5033 S. Wood St., Chicago, Ill.

Pajieszkau Motiejaus Vasiliausko, Suvalkų gub., gyveno Scranton, Pa. ir Franciszkaus Juceviczíaus isz Kražiu miestelio, Kauno gub. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
P. Kimont,
Box 36, Pricedale, Pa.

Pajieszkau savo broliu, Kazimiero ir Chrizostamo Jutinsku, 2 metai atgal gyveno jie Thomas, W. Va. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Mat. Jutinskas,
25 R.R. ave., Torrington, Conn.

Pajieszkau Domininko Gailiuno, Kazimiero Kvederos, Telesforo Rakcio, Klemenso ir Jono Motiejucziu. Visi Kauno gub., Sziauliu pav., Joniszkes parap., gyveno Chicagoje. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Jos. Mettison,
Box 142, St. Charles, Mich.

Pajieszkau savo dedes, Ignaco Radiszausko ir Martino Baranausko, abu Suvalku gub., Seinu pav., Seriju parap., kaimo Grincaiczio. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Anton Suszinski,
Bax 45 Newton Upper Falls, Mass.

Pajieszkau savo pusbrolio, Adoma Kaminsko, Suvalku gub., Seivu gm., kaimo Kampuoczio. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Jos. Sakeviczia,
206 Camden Lane, Baltimore, Md.

Pajieszkau savo brolio, Simano Jomanto, Suvalku gub., Vladislavavo pav., kaimo Karaliszkiu, metai atgal gyveno jis Bostone, Mass. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Kazimieras Jomantas,
107 Elsworth ave., Philadelphia, Pa.

Asz Ramualdas Grudzinskas pajieszkau savo broliu: Franciszkaus ir Juozapo Grudzinsku, Kauno gub., Telsziu pav. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:
Anton Rudzenis,
(28—11) Eveleth, Minn.

Lietuviszka mokslaine angliszkos kalbos jau atidareme

Mokslaine atidareme praejusioj Seredoj po nr. 3329 Auburn ave., kampas 33-rd Place, ant antro floro, vienas blokas nuo lietuviszkos bažnyczios ir pradejome mokyti. Ruimai dideli, czysti, dailus ir szviesus. Mokiname tris vakarus ant sanvaites, Panedelio, Seredos ir Petnyczios, nuo pusiau asztuoniu iki deszimtai. Katrie iki sziol mokinosi džiaugiasi jog turi proga lankyti atsakanczia mokslaine, kurios seniai troszko. Mokiname raszyti ir skaityti, angliszkos, lietuviszkos ir vokiszkos kalbu, teipgi aritmetikos, istorijos, geografijos, gramatikos ir kitokiu reikalingu dalyku. Didžiausias laikas yra paszvenstas ant angliszkos kalbos, nes tos lietuviai labiausiai reikalauja.

Lietuviai, dabar turite gera proga iszmokti kalbos, todel ne leiskite laiko ant nieko, bet paszvenskit ji ant mokslo, o džiaugsites isz vaisiaus savo triuso. Mokslas valgyt ne praszo, vietos neužima, o kas ji turi — tas turi didžiausia turta ir pagelbininka visame. Norinti lankyti musu mokslaine, galite užsiraszyti mokslaineje po virsz minetu adresu lekciju vakaruose, arba pas Jona Bagdžiuna, 931 33-rd St. Su guodone,
Jonas, I. Bagdžiunas,
Albertas L. Koehler.

Naujas "Lietuvos„ agentas.

New Yorke ir Brooklyne yra nauju "Lietuvos" agentu A. Lesniauskas, 144 E. Houston St. New Yorke. Pas ji New Yorkiecziai ir Brooklyniecziai gali apsisteliuoti "Lietuva" ir prenumerata jam užmoketi, teipgi ir visokias knigas gali gauti už ta paszia preke.
"Lituvos" iszleistuve.

†

Baltimore, Md. 30 d. spaliu pasimire czia 44 metu Juozapas Žalegiris, palikdamas didžiausiame nuliudime paczia ir dvi dukteri, teipgi ir 3 brolius, 2 Baltimorei, viena Lietuvoje. Paejo isz Suvalku gub., Vilkaviszkio pav., Lankeliszkio parap., kaimo Padvariu, o kad czia prigulejo in dvi draugysti. Sz. Jono Kr. ir Sz. Izidoriaus, taigi su ju asistencija tapo iszkilmingai palaidotu ant vietiniu Sz. Alfonso kapiniu. Velionis buvo isz amato kriaucziumi ir užveizetoju dideles "Warehouse", kurioje buvo diktas skaitlius darbininku po jo užveizda, o kad su kiekvienu broliszkai sugyveno, taigi ir visi ant jo pagrabo dalyvavo teip, kad net buvo anksztа bažnyczia ir kapai patalpinti visus jo pagrabe dalyvaujanczius. Vincas Žalegiris, velionio brolis.

Reikalingas geras kriauczius prie coatu, kelniu ir bruslotu darbo. Darbas ant visados, mokestis nuo $40.00 iki $50.00 ant menesio. Nuturintis pinigu ant keliones kasztu, tegul raszo, o gaus tikieta. Tegul atsiszaukia tik gerai mokantis siuti.
J. S. Pruselaitis,
411 Raleigh St., Bluefield, W. Va.
(28—11)

Reikalingas geras buczeris prie buczernes ir grosernes. Turi gerai moketi savo darba. Atsiszaukite pas:
L. Ažukas,
3329 Auburn ave., Chicago, Ill.

Aukos ant Kankintiniu.

Mot. Mažeika, New Britain, Conn.		25
Kaz. Kukanskis	" "	25
Jurgis Daniseviczia	" "	25
A. Tamosziunas	" "	25
Jonas Valinczius	" "	25
Lidvika Kukanskiene	" "	10
Jos Mažeika	" "	15
Emilia Mažeikiene	" "	25
Augustas Grieszius	" "	50
Ant. Valinczius	" "	25
Stan. Kriaucziunas	" "	25
		2.75
	Buvo	$30.97
	Sykiu	$33.72

Aukos Visztaliui.

Juozas ir Motiejus Mažeikai, New Britain, Conn.		30
	Buvo	1.50
	Sykiu	$1 80

Naujas drabužiu ir apautuvo sztoras.

Sziuomi praneszame visiems kad mes atidareme nauja drabužiu ir apautuvo sztora po nr. 3304 S. Halsted St. kerte 33-czios ul. Czia parduodame naujas drapanas ir czeverykus teipgi dirbame ant apsteliavimo ir taisome senas drapanas ir czeverykus. Reikalaujanti nauju geru drapanu ar czeveryku ar turedami tokias ant sutaisymo ateikite pas mus, o padarysime viska kuogeriausi ir už pigese preke kaip visur.
C. Reimer, Ignacas Gedvilas & Co.
3304 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Radikaliszkas Iszgydymas: Reumatizmo, drugio, kosulio, papuczku nuo veido, plauku nusilpimo, užsikreciamu ir visokiu ligu. Mes duodame roda ir gyduoles su drukuotu aprašymu kaip ja vartoti. Butinai reik aprašyti ligos symptomus. Drs Brundza Co. Brdway & S.8th st., Brooklyn, N.Y

ETHNOLOGIJA, arba Mokslas apie žemes tautas.

Pagal Drą M. Haberlandtą.

perrašinētojų, o perrašytus rankraščius peržiurinējo speciališki korektoriai. Prie rupinimo knigų turējo užsiēmimą daugybē knigų prekējų, literatų, perrašinētojų, korektorių ir darbininkų, užsiimančių dirbimu popieros iš žievēs egiptiškų augmenų vadinamų papirusu, nuo kurių ir savo vardą popiera gavo; Rymo laikuose dirbti popierą iš skudurų, medžio ir žolēs, kaip tai daro dabar, dar ne mokējo.

Literatura Ryme žydējo ypač paskutiniuose laikuose respublikos ir laikuose ciecoriaus Augusto, kuris rēmē ir šelpē raštininkus. Žydējimas vienog literaturos laikēsi ne ilgai, po Augustui ji pradējo pulti gal todēl, kad ji ne buvo originališka, ne turējo dirvos, kur butų galējusi giliau įleisti šaknis, rymiški raštininkai buvo vien mēgždžiotojais grekiškų. Ant nupuolimo literaturos be abejonēs atsiliepē ir despotizmas vēlesnių ciecorių, kurie tankiai buvo be atsakančio apšvietimo, ne galējo suprasti vertēs ir naudos literaturos; ne tik raštininkų ne šelpē, bet ypač drąsesnius, išdrysusius savo raštuose užgauti ciecorių ir jo draugus, pradējo persekioti, o ne vienas iš tokių net likosi išvytas iš Rymo, arba pats turējo bēgti, kad išsigelbēti nuo atsakymo už savo raštus. Kadangi lavinimas vaikų mokyklose buvo teiposgi literatiškas, tai suprantama, kad nupuolus literaturai, turējo Ryme nupulti ir mokyklos, kadangi ciecoriai ne tik jų ne rēmē, bet jų įtekmę stabdē.

Antrame amžiuje musų metų skaitymo budo senas budas lavinimo vaikų pradējo pulti, o kad naujos formos neišsidirbo, tai apskritai apie lavinimą pradējo mažiau rupintiesi. Ciecoriai suprato, kad išdirbimas literatų ne teip reikalingas, todēl apie jų dauginimą ne sirupino; ciecoriams reikalingi buvo vien kareiviai ir atsidavę urēdninkai, o tokiems ne buvo reikalingas pažinimas grekiškos literaturos. Ciecorystēs laikuose jau ir plebējai, taigi prigulinti prie žemesnių luomų, galējo užimti augštesnius urēdus administracijoj ir kariumenēj, ant kokių pirma galējo patekti tik patricijai ir raiteliai, taigi augštesnių luomų sanariai; aristokratai į savo tarpą pradējo priiminēti ir mažiau apšviestus atējunus iš provincijų. Tokiu budu literatiškas lavinimas iš palengvo puolē nuolatai žemyn, kadangi nauja gentkartē ne jautē reikalo lavintiesi neatgabenančioj didelēs materiališkos naudos literaturoj. Žmonēs suprato, kad literatiško išlavinimo ne pakanka, bet jo vietoj visgi nesigriebē moksliško lavinimo: apie pakēlimą mokslų nieks nesirupino. Rytinēj Rymo viešpatystēj apskritai žmonių apšvietimas teip buvo pančiojamas ir stabdomas, kaip dabar iš dalies matome vien Maskolijoj, kuri yra Europoj palaikēja Rytinēs Rymo viešpatystēs formų; Maskolija savo civilizaciją perēmē iš Bizantijos, todēl ir dabar ne įstengia išsiliuosuoti nuo vodingų, po įtekme bizantiškų formų išsidirbusių sanlygų, kurios Bizantiją nupuldē; jos vienog ir Maskolijoj, jeigu ji ne nori sugriuti, ne galēs amžinai užsilaikyti.

Mergaičių lavinimas Ryme buvo pastatytas ant kitokių pamatų negu lavinimas vyriškos lyties vaikų: mergaites iš pradžių mokino daugiau praktiškų užsiēmimų negu ne turinčios praktiško pritaikymo literaturos. Teip buvo ne tik Ryme, bet pas visas šiek tiek augščiau pasikēlusias tautas: visur apie protišką lavinimą mergaičių rupinasi mažiau, išēmimą patinkame vien pas gyvenančius Sacharos tiruose tuaregus. Tą pagimdē tas, kad valdžia pas civilizuotesnes tautas iki šiai dienai yra dar vyrų rankose, o tie, suprantama, labiau rupinasi apie reikalus savo lyties, negu apie reikalus savo paramintojų moterų. Turinti savo rankose valdžią ir tiesdarystą vyrai visur stengēsi moteris paversti į savo verges, o ant to reikējo, kad moterys turētų kuo mažiausiai išlavintą protą, kadangi protiškai pasikēlęs, lygiai vyras, kaip ir moteris, niekam vergauti ne nori.

Per ilgą laiką Rymo viešpatystēj mergaitēs buvo mokinamos tik to, ko reikalavo jų gyvenimas. Ryme moterų padējimas buvo sunkus: šeimynoj jos buvo vergēms tēvo, kuris su savo dukterims galējo daryti, ką tik norējo; ištekējusi rymionē buvo po jungu vyro, po jo neaprubežiuota valdžia; vyras gi nuo moteries reikalavo ne proto, bet visai ko kito, ne turinčio nē jokio susirišimo su protu. Pagal Rymo tiesas, mergaitēs tekējo už vyro teip jaunos, kad joms ne buvo nē laiko užsiimti išlavinimu savo proto. Pagal tiesas: Augusto laikuose mergaitēs tekējo už vyro vos pabaigusios 12 metų, o buvo atsitikimai, kad tekējo dar jaunesnēs: Octavija ištekējo už Nerono turēdama vos 11 metų. Apskritai rymionēs tekējo už vyro terp 12 ir 17 metų. Augusto laikuose, teisybē, ant apsivedimo, tiesos reikalavo ir pritarimo tekančios mergaitēs, bet ištikro ant to nieks ne paisē, kadangi kitos tiesos davē tēvams niekuom neaprubežiuotą valdžią ant dukterų. Kadangi mokinimas mergaičių prasidēdavo nuo 7 metų, tai suprantama, kad per 4 metus, iki 12 metų, ne daug jos galējo išmokti, o ištekējusios turējo rupintiesi apie kitokias savo pareigas, o ne apie mokslą.

Plebējų arba neturtingų tēvų dukterys iš pradžių mokinosi namieje ir galējo išmokti vien to, ko mokējo jų motinos, taigi vien tulų rankų darbų ir vaikščiojimo apie namų reikalus. Svarbiausiu užsiēmimu Rymo moterų buvo verpimas ir audimas; tą mokējo kiekviena rymionē. Audimus aprēdymui šeimynos audē namieje ir tuom užsiēmē moterys pačios, arba vergēs po prižiura namų gaspadinių. Mokējimo austi ir verpti rymionēms užteko, daugiau ne daug nuo jų reikalavo nē jų vyrai. Verpējos buvo didelēj garbēj ir mokējimas verpti kartais uždengē net visokius negerus palinkimus moteries: žodis verpēja reiškē tą patį, ką dora ir rupestinga namų gaspadinē. Ciecorius Augustas, vienas iš geriausių Rymo valdonų, ne nešiojo pats kitokių drabužių, kaip vien išaustus jo pačios, seserų ir dukterų. Rymionai nereikalavo nuo moterų daugiau, kaip vien kad mokētų atlikti namų darbus, prižiurēti namus ir vaikus, laikyti raktus, prižiurēti verpējas ir audējas.

Taigi didesnē dalis rymionių, ypač gi paprastų tēvų, ne patricijų dukterų, negaudavo nē jokio ypatiško lavinimo, apie jų proto reikalus nieks nesirupino; mergaičių mokyklų buvo mažai ir į tas, kokios buvo, nedaugelis tēvų siuntē savo dukteris, kadangi nuo moteries Ryme nieks proto nereikalavo, visiems užteko jų kuno ir rankų darbo. Ciecoriaus Augusto laikuose buvo Ryme speciališkos mergaičių mokyklos, kurias lankē dukterys vidutinių luomų. Turtingų rymionų šeimynose, lygiai vaikinai kaip ir mergaitēs buvo mokinami namieje, teip kaip ir dabar daro daugelis dvarponių Lietuvoj ir Lenkijoj. Paprastai mokinimui savo vaikų turtingi rymionai samdē speciališkus mokintojus, kurie mokino vaikinus ir mergaites. Kaip kokiose vienog šeimynose pačios motinos savo dukterims skaitē poezijas Homero ir Virgilio. Ištraukų poezijų mergaites mokino ant atminties, kas, suprantama, negalējo pakelti jų proto. Iš turtingų rymionų dukterų, ypač ciecorystēs laikuose stengēsi padaryti kaipi kalbančias mašinas, galinčias iš atminties atkartot kuo daugiausiai ištraukų iš grekiškų ir lotyniškų poetų; lavino jas muzikoj ir šokiuose; net viešose mokyklose tų laikų mergaites daugiausiai mokino poezijos. Šokiai Rymo mokyklose, teip kaip ir Grekijoj, uzēmē ne paskutinę vietą: su jų pagelba stengēsi išmokinti mergaites gražių krutējimų ir eisenos. Muzika ir giesmē prigulējo teipgi prie svarbių mokslų, kurių mokino rymionų dukteris. Mergaitēs Ryme, teip kaip ir Grekijoj, dalyvavo visokiose tikējimiškose ceremonijose. Laike ceremonijų paprastai pryšakyj eidavo devynios mergaitēs, giedodamos hymnus ant garbēs dievaičių. Laike ciecorių laidotuvių dalyvavo chorai vaikų abiejų lyčių, sunus ir dukterys žymiausių Rymo ukēsų.

Taigi, ypač ciecoriaus Augusto laikuose, lygiai vyriškos lyties vaikus, kaip ir mergaites turtingų rymionų lavino labiausiai literaturoj, muzikoj, giesmēj ir šokiuose. Tulos moterys lankē lekcijas filozofijos, užsiēmē net geometrija. Terp rymionių netruko eilių rašējų, bet ir moterys nieko originališko nesutvērē ir jos buvo tik mēgždžiotojoms, ir tai ne visada geroms, grekiškų poetų.

Taigi čia matome aiškiai, kad vienoks lavinimo budas ne visur išduoda tuos pačius vaisius, kadangi ne kiekviena tauta turi tuos pačius palinkimus. Civilizacija ir mokyklos į Rymą likosi perneštos iš Grekijos, o ant civilizacijos kiekvieno krašto didžiausią įtekmę turi mokyklos, rengiančios ateinančius darbininkus ant pakēlimo civilizacijos. Ir Grekijoj ir Ryme mokyklos buvo laisvos, į mokinimo budą ir Grekijoj ir Ryme nesikišo viešpatystē, bet vienoks vaikų lavinimo budas nevienokius išdavē vaisius: Athēnuose ir literatura ir mokslai žydējo, ir ant vienos ir ant kitos dirvos atēnijonai daug nuveikē, Ryme gi nē mokslai, nē literatura neįstengē nieko originališko nuveikti: jeigu kas ten buvo gero, tai vien tas, ką grynai nuo grekonių perēmē, bet ką tik bandē pataisyti, tą pagadino, sudarkē. Nuo ko tas paējo? Gal nuo to, kad į Rymą likosi perkeltos laisvos mokyklos, kad lavinimo vaikų nepaēmē į savo rankas valdžia, kaip tai antai dabar yra daugelyj kraštų ant Europos sausžemio?

Turbut ne, kadangi įsikišimas valdžių į lavinimo vaikų budą išduoda tankiausiai kuo blogiausius vaisius. Valdžią juk paprastai turi savo rankose ne doriausi tautos sanariai, bet apsukriausi, ant jos palaikymo priversti tankiai griebtiesi net tokių darbų, kokių dori žmonēs niekada nesigriebtų. Įgavę valdžią, toki, žinoma, mažiausiai rupinasi apie protišką pakēlimą tautos; tokiems labiausiai rupi išdirbti kuo daugiausiai spangų savo įnagių ir padētojų, teiposgi nepaisančių ant doriškų principų. Tokiose rankose valdžia todēl, per savo mokyklas stengsis pavergti protą ir visus jausmus lavinamų vaikų, tokia valdžia gali tiktai stabdyti laisvę mokslo, o ne prisidēti prie jo pakēlimo; tokia valdžia stengiasi ir mokslą paversti į savo įnagį. Paveikslu to buvo gana vidurinių amžių gadynēj ir dabar antai Maskolijoj: vidurinių amžių gadynēj, kada vaikų lavinimas buvo kunigijos rankose, ji iš jų lavinimui atiduotų vaikų stengēsi išdirbti spangus kunigijos tarnus; slēpē nuo vaikų, ką laikē už vodingą kunigų luomai; Maskolijos mokyklos stengiasi išdirbti spangus garbintojus pravoslavijos ir caro ir jo tarnų, platina net klaidžias pažiuras, slēpia teisybę, jeigu tą laiko už reikalingą. Teisybē, rodosi, nēra valdžiai reikalo tą daryti, užtektų iš jos pusēs remti mokslus, šelpti mokyklas, bet ištikro ant praktikos buvo ir yra kitaip, kadangi valdžios tarnai priversti tarnauti ne gerui, ne teisybei ir šviesai ir ne tautai, bet turinčioms galybę ypatoms, remti visokiais budais ne tik jų tikrus reikalus, bet net fantastiškus užsimanymus.

Apimtuose fanatizmo kraštuose, arba jeigu valdžia yra kokio fanatiko rankose, jis, suprantama, pasirenka ir tokius jau fanatikus padētojus. Jų įtekmē ant lavinimo bus teipjau vodinga kaip ir įtekmē beprotiškų despotų. Mahometoniškuose kraštuose, nors lavinimas vaikų yra laisvas, bet kad žmonēs perimti tikējimiško fanatizmo, tas atsiliepia ir ant viso lavinimo budo: mokyklos turi rupintis labiau apie tikējimą negu apie kokius kitokius reikalus,

Apskritai, jeigu pareiga mokyklų ir vaikų lavintojų yra kuo labiausiai apšviesti protą, tai laisvos, neprigulmingos nuo viešpatystēs mokyklos, neaprubežiuotas lavinimo budas visgi daugiaus gali naudos atgabenti. Jeigu reikalingas valdžios įsikišimas, tai vien tame, kad valdžia prišnekētų tēvus ir verstų juos siųsti į lavinimosi įtaisas vaikus, kadangi prie laisvo ir nepriverstino lavinimo daugelis tēvų, nesuprantančių vertēs mokslo, gali nenorēti siųsti savo vaikų į mokyklas. Valdžia gali prisidēti pinigais prie

(Toliaus bus)

Lietuviszka siuveja.

Siuvu visokias moteriszkas dreses, jekes ir żakietus ir visokius vaiku drabużius grażiai ir pigiai. Geruma savo darbo gvarantuoju. Moterys reikalaujanczios sau ar vaikams drabużiu, ateikite pas mane, o padarysiu jumis kuogeriau siai ir pigiau kaip visur.

A. P. Karbauskiene,
11 W. 19-th Place, Chicago Ill.

"Private Party" balius.

Chicago. Subatoj, 29 Lapkriczio bus mano saleje privatiszkos partijos balius, ant kurio grajys muzika prof. P. S.. Prasides 7 val. vakare. Todel visus aplinkinius ir pażystamus kvieczių atsilankyti, o busite svetingai priimti. Inżenga visiems dykai.

Jurgis Papauskas,
3400 Auburn ave., Chicago, Ill.

Naujausios Knygos.

Adomas Myckevyczia 1798 – 1855 m. Jo gyvenimas, rasztai ir darbai. Apraszė A. J. Daubaras..............15c.
Atminimai už motinos duszia. Apsakymas isz tikru atsitikimu kaip Lietuvoje Zekvijos atsibuva..........5c.
Aukos Kares Dievui. Parasze Jonas Grażys. Szi knygute labai suprantamoj kalboj apraszo visas kares kokios kada buvo ant svieto, kiek jos kasztavo, kiek żmoniu iszżude ir kiek żmonijai blogo atgabeno............10c.
Grabnycziu żvake. Graži pasaka..5c.
Judoszius. Apraszymas kaip tuli lietuviai laike lenkmeczio maiszto, 1863m. buvo sznipukais ir maskoliams iszdavinejo savo brolius ant suszaudymo kitus isztremimo Siberijon...5c.
Kas isz ko gyvena. Iszleido L. S. D. P. Parasze Diksztein. Knygele gvildenanti darbininku reikalus.........10c.
Kur musu iszganymas? Knygele istoriszkai-politiszka — dideles vertes. Jos turinys: Latviu judejimas; Politiszkos partijos Czekijoje; Dabartine Lenkija ir jos siekiai; Kapitalizmas ir tautisz kas klausimas Lenkijoje; Politiszkos partijos Lietuvoje ir ju istorija; Statistiszki bruożai kiek kas turi żemes, żemes naszumas, skolos, gyventojai, pramones ir t.t..........25c.
Kaip sutaisytas żmogaus kunas. Parasze S. M. Iszleido Tevynes M. Dr-te. Yra apraszytos ir paveikslais parodytos visos dalys żmagaus kuno kaip jos sutvertos, kaip ju nervai sujungti, kaip jos turi savo gyvuma, kaip veikia ir tt. teipgi aį raszymas tulu ligu. Knygele yra geros moksliszkos vertes..........30c
Kaip apsireiszkia gyvastis żmogous kune? Naudinga moksliszka knygele parodo rasztu ir paveikslais visas dalis żmogaus kuno kokiu budu jos visas turi gyvybe ir savo sveikme......15c.
Nebėpirmas. Paveikslelis isz moksleiviu gyvenimo...........5c.
"Ne Gadai" arba baisus sapnas.....5c.
Paveikslai. Pasaka isz lietuvių gyvenimo..........10c.
Palangos Juze, (ketvirta laida).......25c.
Sugriautas Gyvenimas..........5c.
Szunadvokatis..........15c.
Tekinimo amatas. Kas nori iszsimokinti tekorystes amato tegul nusiperka szia knygele, o joje ras gerus pamokinimus iszaiszkintus rasztu ir paveikslais..........15c.
Zemiu Dulkes. Apysaka paraszyta M. Radzeviczutes. Yra viena isz geriausiu ir svarbiausiu pasaku..........50c.
Speka ir Medega jau iszejo isz po spaudos. Preke..........$1.50
Grażiais drutais apdarais..........$2.00

MIETUVOS REDAKCIJOJ DAR YRA GAUNAMOS IR SEKANCZIOS KNYGOS:

Istorija Lietuvos, Skirmuntaite....25c.
Mużikelis..........10c.
Vaiszes Kristaus pas popieżiu..........5c.
Vienakis..........5c.
Bestiality of Russian Czardom......5c.
Auszra 1884 metu..........$1.00.
Auszra 1885 metu..........$1.00.
Kalendorius 1893 metu..........15c.
Programas Liet. Social. Partijos....5c.
Żirgas ir Vaikas..........30c.

Knygos sawos spaudos.

Arywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu żmones nuo seno żiuri, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant swieto dasiżinojimui isz ko darosi żaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi..........30c
Aritmetika. Kniga iszsimokinimui rokundu. Preke..........25c
HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie użlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele privalo rastis kiekwienuose namuose, nes kas ja atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys użlaikyti ir wisiems gimtinę sweikatą, pailginti sawo amżi ir mokes użauginti sweikus ir twirtus sawo waikelius. Preke..........35c
Apie turtu iszdirbimą. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gvildenantis politiszkąją ekonomiją. Kokiais keliais issidirba turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsiliepia ant draugijos gyvenimo..........35c
Arcyvyskupas Valanczius (Valanczauskas) nebuvo wiringu lietuvystes? Paraszyta kn. Dembskio. Izdlesta kasztais Susivienyjimo Liet. Laisv. Am. 27 puslapiai..........15c.
Biologija arba Kokslas apie Gyvus Daiktus Pagal prof. Nusbaumą. Sutaise Szernas. Chicago, Ill, 1901. Puslapiu 147. Mokslas kokiu budu radose gyvi sutverimai ant musu żemes, kaip jie vystesi pradejus nuo mażu vabaleliu ka dasejo iki paukszcziu, żvieriu ir paties żmogaus. Su paveikslais..........40c.
Baudżiava Lietuvoje. Parasze żmogus, Iszleido T. M. D. Yra tai baudżiavos istorija kokiu budu ji Lietuvoje įvyko, kaip atsiliepe ant lietuviu, kaip ilgai ten tvėrė kada ir kaip tapo panaikinta..........15c
Dvyniai Vagiu. Parasze kun. Dembskis. Isz leido Susiv. Lietuvių Laisvamanių Amerikoje. Su autoriaus paveikslu ir paveikslėliu Loakoono grupos. Knygelė patiekta reikalui pakėlimo moteriszkės. Ji nurodo priežastis delei kurių moteriszkė tapo żemesne už vyriszką ir paduoda rodykles ant jos pakėlimo..........25c
Geografija arba żemes apraszymas. Pagal Geikie, Nalkovski ir kitus, sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygsziol iszejusiu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir suprantamai apraszo visa musu żeme, jos pavidala, diduma ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni; isz kokiu żeme susideda, kur ir kiek joje yra anglių, geleżies, aukso, druskos ir kitu gerybiu; kiek mariu, eżeru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kurtuose vandenys: suruš, preski, saldus, ar kartus, koki juose gyvuna gyvena ir tt. Żeme apraszyta dalimis, iszskaitytos visos vieszpatystes, karalystes, kunigaikszystes, respublikos ir tt. Kiek kurioje żemeje yra gyventoju: koki ju tikejimai, kalbos, paproczai, użsiemimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki orai: szalcziai ar karsztiai, lietus ar giedros; kur koks ilgis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir nakties kur saule per keleta dienu nenusileidżia arba neużteka ir tt. Knyga didele 8x9 coliu. 480 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinta, su 71 paveikslelais: mapu, gyvuliu ir tt..........$2.00
Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti parasai ant nugaros ir szono. Preke..........$2.50
Gyvenimo Vaizdeliai susidedanti isz asztuonių sekanczių grażių pasakaicziu: Atsisveikinimas; — Vagis; — Kas Kaltas; — Gatvės vaikai; — Paparczio Żiedas: — Miszko Sargas; — Signalas; — Keleivis..........15c
Istorija Suwienytu Walstiju Sziaurines Amerikos. Apraszo kaip Koliumbas atrado Ameriką, koki czia tada żmones gyweno, koki żmones pirmiausia isz Europos pradejo ważiuoti in Amerika, kokios kares buwo, uż ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare sziai żemei. O ant pat galo taip-gi nasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausia dalykas perskaityti kiekwienam żmogui szioje Amerikos żemeje gyvenancziam, idant suprastu kokes jis czia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke..........$1.00
Drutuose, grażiuose apdaruose..........$1.25
Istorija Chicagos Lietuviu, ju parapiju ir kn. Kraucziuno prova su laikraszcziu "Lietuva" buvusi balandżio menesyje, 1899m. 585 puslapiu didelio formato, aiszkaus druko. Fotografijos yra abieju pusiu advokatu, kn. Kraucziuno, "Lietuvos" iszleistojo, redaktoriaus ir paveikslai Chicagos S. Jurgio lietuviszkos bażnyczios. Popieros apdarais..........$2.00
Audimo kietais apdarais, auksiniais titulais..........$2.50
Krażiu Skerdyne. Apraszo ana baisu atsitikima kada 1893 m. maskoliai użpuole ant bażnyczios miestelyje Krażiu, musze, szaude ir pjowe nekaltus żmonis, isz kuriu daug nuvaryta pecz... ijo bażnyczia. Aiszkiausiai apraszo ta wisa atsitikima..........15c
Lietuwiszkas Lementorius su poteriais, katekizmais ir mistranturu..........15c
Mokslas apie Żemę ir kitus svietus, ju buvy ir pabaiga. Apraszo kas yra żeme, isz ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, żwaigżdes, menulis; kaip toli yra in kitas żwaigżdes; kas yra plianetos, kometos ir kitos retai matomos żwaigżdes. Su 30 astronomiszku abroseliu, turinti 225 puslapius. Yra tai wienatinė knyga, isz kurios tikrai żmogus gali apsiszwiesti..........75c
Drutuose, grażiuose apdaruose..........$1.00

Isz kur atsirado musu naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? Pagal Lunkeviczių, sutaise Szernas, Chicago Ill. 1901 m. Pusiapiu 73. Su paveikslėleis..........20c.
Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie supiesze kun. V. Dembskis..........10c
Kaip geriausiai laidoti numirelį? Pieszinys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszguldė kun. V. Dembskis..........15c
Kaip gyvena Augmenys? Yra tai moksliszkas apraszymas apie yvairius musu żemes augmenis, ju sodejima, atmainas, gyvi ir pletojimasi nuo pat menkiausiu pavidalu iki didžiausiu ir tobuliausiu. Su 30 paveikslėliu., 129 puslapiai..........35c.
Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Żemkalnis. Iszleista "Tevynes Myletoju Draugystes".—Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija susivienyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra apraszyta lenku politika kaip jie pasielge su Lietuvos kunigaikszcziais: Kelstucziu, Vytautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prieteiyste yra mums naudinga ar bledinga..........15c
Lietuviu prateviai Mażojoje Azijoje nuo senovei iki jie pateko po valdżia rusu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 223 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu prateviai. Apraszo lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimimą..........50c
Mindaugis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta ypatingai teatro myletojams..25c
Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredit. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu planetu ir paslapcziu kokias senowes żmones wartojo inspejimui ateites.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus..........50c
Apdarytas..........65c
Olitypa. apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos..........25c
Puiki istorija ape Kantria Alana, kuri per 22 metus walkszcziodama po swieta, daugybe bedu ir wargu kantrei iszkentejo..........20c
Pamokslai Iszminties ir Teisybes iszguldineti Galwocziu wisu amżiu. Czia yra patilpę 128 grażiu, juokingu ir iszmintingu pasakaicziu. Kas nori tureti grażiu juokingu ir pamoki nancziu skaitimu tegul nusiperka szią kningelę, o gardżiai pasijuoks. Żmones tures ką papasakoti ir ant kiekwieno użklausimo mokes duoti iszmintingą atsakymą..........50c
Rankvedis gromatų raszymui. Pamokinanti knygelė kaip raszyti gromatas visokiuose reikaluose į visokių luomų żmonijs: į giminės draugus, prekėjus, ponus, kunigus, urėdninkus, ir į patį carą. Teipgi meilingi laiszkai jaunikaicziu į merginas ir merginų į jaunikaiczius reikale susipażinimo ir apsivedimo..........40c
Robinsonas Kruzius, moraliszka ir żingedi apysaka, paszvesta jaunumenei..........25c
Speka ir Medega, principai prigimtinio surėdymo visatos drauge su moraliszku mokslu ant anų paremtu. Visiems suprastinai parasze prof. Dras L. Buechner, pagal XIX vokiszką laidą, su mażais prideczkais isz senesnių laidų lietuviszkai perguldė Dras J. Szliupas. Su paveikslu ir biografija raszaliaus. Yra tai mokslas gvildenantis gamtos dalykus, kuriuos żmonės vadina Dievo surėdymu..........$1.50
Grażiuose, drutuose apdaruose..........$2.00
Svieto pabaiga. Kas nori żinoti kada bus svieto pabaiga, tegul perskaito szią knygelę..10c
Senu Gadyniu Isznyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsoną; sutaise Szernas. Ji apraszo seniausiu gadyniu įvairius sutverimus gyvenusius ant żemes dar priesz żmogaus ant jos atsiradima. Sziandien tu sutverimu kunus żmones kasdami gilius szulinius, kanalus ar imdami isz żemes anglis, randa gilia; paladotus żemeje. Tulu sutverimu atrado czielus, nesugadintus, kunus, użkiotus eile keliolikos sieksniu storio żemes. Tie atrasti żemeje kunai yra sziandien isztatyti ivai riuose muzejuose, isz kuriu żmones mokinasi pażinti, kaip sena yra musu żeme, kiek daug milijonu metu reikalavo pakol ant mirusio żvėries kuno užaugo jos eile keliolikos sieksniu storio. Moksliuncziai isz to semia brangiausia moksla susipażinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutverimai keitesi isz żemesnio in augsztesnes veisles, ir pagal storumo ir senuma żemes sluogsniu, kuriuose tu sutverimu kunus randa, gali be apsirikimo sprensti, kaip senai ir żmogus ant musu żemes atsirado. Knyga turi 370 puslapiu stambaus druko, ant grażios popieros ir apie 150 paveikslu invairiu senu gadyniu isznykusiu sutverimu. Preke..........$1.00
Trumpa Geografija. Sutaise Neris. Trumpai ir suprantamai apraszo wisas 5 dalis swieto. Su 74 paweikslelisis: mapu, żmoniu, gywu iu ir medżiu. Tinkamiause geografija in pradine mokslainę..........25c
Tikyba ar mokslas? Tyrinejimas tikejimiszki moksliszki ir draugiijiszkai politiszki. Antra laida su priedu. 211 puslapiu..........50c
Vanduo ant żemes, po żeme ir virszuje żemes. Rusiszkai parasze Rubakin's. Verte Drugys, Iszleido T. M. Dr-te. Szi knygele, labai suprantamoj kalboj, apraszo visas vandens permainas ir veikmes: kaip jis persikeicia in gara, kyla in virszu ir tenai tveria debesius, debesiai padangėse atvėsę keicziasi in vandens laszelius ar sniego lustelius ir vel krinta ant żemes, isz kurios buvo pakilę. Czia nukritę didelius darbus veikia: sniegas kartais użdengia cielus kaimus ir laidoja savo pusnyse żmonis ir gyvulius, paskui tirpdams nuo saules keicziasi in vandeni ir użlieja laukus, iszreżo ravus, upes ir upelius ir kavojasi po żeme. kur vel veikia tą pati darbą kaip ir ant virszaus żemes..........10c
Zmogus Nepuuszkis. Verte isz szvediszko Neris. Grazi apysakele: kaip turtingo prekejo sunus apsivede su vargingą mergina ir lai mingiau gyveno už kitus. su turtinguoms apsivedusiu. Szita apysakele użima kiekvie na jauna vaikina ar mergina ir mokina żmogiszkos dorybes..........10c

Atidengimas didżiausios paslapties 20-to szimtmeczio.

Pasigadinusiems, sergantiems vyrams iszgydimas ligu be liekarstvu ir kaszto labai lengvu budu.

Nuodyjanczios gyduoles netur ineit daugiau in vidurius żmonijos. Metoda Profesoriaus A. Vincent'o, priesz kuria lenkia galva visokios ligos, yra pagarsejusi ne tik Amerikoj, bet ir Europoje. Prietaisos teip vadinamos "MELIORATO" valo krauja, daro żmogu 10 metu jaunesniu, linksmesniu, tvirtesniu, geriausia gyduole nuo szirdies skaudejimo. Daugelis żmoniu, kurie sziadien guli kapuose, butu dżiaugiasi gyvascziа ir sveikata, jeigu but żinoją szita gydimo buda. Kataras, szaltis, gripas, kuriu gydyme daktarai tankiai padaro klaida, duodami ligoniui kraujo gyduoles arba ploviмa nuo tokiu ligu, nes tokios gyduoles yra prieszai gamta.

Galvos svaigulis, skausmas, ausu użimas, plauku puolimas, neczysta galva, nieżulis, Prof. Vincent'o metoda yra vienintelis budas iszgydimo sziu ligu. Nusilpimas nervu, trumpa atmintis, litiszkas nusilpnejimas, inkstu liga, naktiniai nubegimai, nemoraliszki sapnai, nemiga, nuliudimas, atszale kuno dalys, atszale kojos, snaudulys ir pauiura akiu, maliarija, plaucziu liga, reumatizmas, meszlungis ir t.t. tik per Prof. Vincento metoda su pasekme yra iszgydomi. Su toms ligoms tankiai ligoniai kreipiasi tankiai prie teip vadinamu "Specialistu", kurie iszlupe keliolika arba kelis deszimtis doleriu prisiunczia kendżiu padirbtu isz pieno ir cukraus, arba kartaus vandenio, nuo kurio nieko gero negalima tiketis. Toliaus eina patentavotos gyduoles, kuriu pilna pas visokius agentus, nuo kuriu genda viduriai ir użlebeziojimo sistema ir ingyja liga. Prof. Vincento metoda, yra lengviause, geriause ir tikriause, be jokiu nuodyjanczіu skistymu, ir iszsigydimas pigiau atseina. Raszykite indedami už 2c. marke, o gausite roda dykai użpeczetitame laiszke. Adresuokite teip:

PEOPLES SUP. CO.
146 Canalport ave., Chicago, Ill.

EXTRA! Ar sergi reumatizmu? ar skauda tau galva, pečius, strėnas, rankas, rytmetyj atsikėlus iš lovos kojoms negali primint, mėšlungis traukia? rašyk pas mane indėdamas už 2c pačto marke, o aš pasakysiu kokiu budu be daktaro ir gyduoliu išsigydyti nuo savo namuose. Paduok savo tikra adresą. Adresuok: A. Lietuvis, 3321 Auburn Av., Chicago, Ill.

Rankos raszta perdirba ant druko.

Pirk raszoma kopijine maszina, su kuria isz vieno rankraszczio atspausi 200 laiszku kokiu noresi. Prekes szitu maszinu eina pagal ju diduma. 4½X6½ coliu kasztuoja $2.50, 6½×10 $5,25, 10×12½ $10.50, 10×15 $12.00, 12×18 $16.00 ir t.t. Pinigus siuskite ant adreso:

G. Baronas,
1210 Bingham St., Pittsburg, Pa.

PLAUKAI jeigu slenka, raszyk pas mus, mes gvarantuojame jog musu naujai iszrastos gyduoles, panaikins pleiskanas (bluzganas), sulaikys slinkima, sutvirtins ju szaknis ir vieton iszpuolusiu ataugins naujus, dailius, tankius, minksztus ir gluodnius plaukus. Apsaugos nuo prapilikimo ir prażilimo. Atsiusk $1.00 o gausi bonka musu garsingos gyduoles ant iszmeginimo. ANIMATOR, 3305 Auburn Av, Chicago, Ill.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Puikias Fotografijas; uż tuziną tiktai
$2.00

Perskaityk szita!

Kas prisius 25c. markemis gaus tuzina grażiu gromatoms popieru su kopertais ir dovanu lietuviszka knygele vertes 25c iszsimokinimui mesti kortas. Popieros su grażioms kvietkoms, paveikslais ir grażiais apskaitymais. Adresuokite:

K. MISIUNAS,
Box 551, Pittsburg, Pa.
(28—11)

Kolektoriai.

Mes greitai sukolektuojame algas, notas, rentus, skolas už boarda ir visokias kitas skolas už maža nuoszimti. Jei ne sukolektuojame už tai użmokesties nereikalaujame. Iszkolektuojame ne tik vietines skolas bet ir isz tolimiausiu mies tu po visa svieta. Mokame visokias kalbas. Frank Golubickis użveizetojas, 3305 Auburn ave.

The Bonded Agency,
Room 914—112 S. Clark St. Chicago Opera House Block, Chicago, Ill.

Kas isz amerikieeziu nori gauti
"Darbininku Balsa"
ir kitus prigulinczius Lietuviu Soc. Dem. Part. rasztus, siusti "Dar. Balsui" rankraszczius, pinigus ar tureti kitus kokius reikalus. tesikreipia su tuomi prie musu draugo, Miszeikos.

Adresas.: V. Miszeika,
95 Canalport ave., Chicago, Ill.

Didziausia muzikaliszka krautuve.

Kas reikalauja kokiu nors muzikaliszku instrumentu, geru skripku, mandolinu, armoniku. vargonu, muzikaliszku boxu ir t.t. tegul raszo pas Standard Mfg. Co. 29 Beekman St., New York, N. Y., o gaus isz ten katalioga dykai, isz kurio iszsirinks sau ka tik nores.

Lekcijos angliszkos kalbos per laiszkus.
Vakarine mokslaine.
S. Malevskis,
65 Broadway, Brooklyn, N. Y.

Antanas Laskauskas
Lietuviszkas Agentas.
139 W. Huron st., Chicago, Ill.

Parduodu laikrodżius, laikrodelius, żiedus, spilkas, armonikas, vargonus, fortepijanus per puse pigiau kaip visur. Mano už tai pigios prekės, kad asz visokius daiktus gaunu stacziai isz fabriko.

Naujai apsivede ir reikaliaujanti "Furniture" gali pas mane juos gauti ant iszmokeseziu, inmokėdami tik $5.00 isz virszaus.

Asz teipgi apsaugoju (insurinu) geriausiose kompanijose żmoniu gyvasti, nuo ligu ir susiżeidimu. Norinti apsaugoti save ar savo vaikus kreipkitės pas mane.

Turinti kokius nors reikalus kreipkitesi pas mane arba raszykite, o asz atvażiuosiu, jei ne bus per toli.

Adresuokite teip:
Antanas Laskauskas,
139 W Huron st., Chicago, Ill.

VYRAI Jeigu esate silpni ant kuno ar lytiszku daliu, teip jog ne galite dirbtie ar atliktie vyro prideryszczіu, jeigu turite skaudejima nugaros ar kryżiaus, po krutine, sunkuma ant krutines, svaigima ir skaudeji ma galvos, drebejima kuno, sanariu skaudejima, geltonas plemlas, puvima ar ronas gerklej, puolima plauku, jeigu negalite miegotie, turit rupesczius, baime, bjaurius sapnus, kraujo uźnuodyjimą, jeigu esate użkresti kokia paslaptinga liga, jeigu iszeina sekla naktyje ar po nusiszlapinimui, tai tuojaus eikit arba raszykit pas

DR. B. M. ROSS,
175 So. Clark Street
KERTE MONROE ST.
CHICAGO, ILL.
kuris yra nuo visu pripażintas už Chicagos pagarsejusi specijalista ir pasekminga gydytoja vyriszku ligu.
Jo ofise kuris yra inrengtas
suvirsz 20 metu
randasi konaujausi instrumentai ir elektriszkos maszinos su kuriu pagelba darant egzaminus ant syk atranda żmogaus liga ir jos pradżia. Teipgi prie egzaminavimo naudoja X-ray maszina vartojama dabar per profesorius visuose didżiausiuose ligonbucziuose, su kuria galima matytie per visa żmogaus kuna. Kiti daktarai neiszgyde jus delto kad neturi atsakancziu praktikos ir tam tikru instrumentu del atradimo ligos. Daktaras B. M. ROSS vartoja savo gyduoles iszrastas laike 20 metu pasekmingos praktikos, kurios tukstancziam sugrażino sveikata ant visados ir padare juos linksmais ir laimingais żmonemis. RODA kożnam duoda DYKAI. Ofisas atidarytas kasdien nuo 9 iki 4. Panedelio, Seredos, Petnyczios ir Subatos vakarais nuo 7 iki 8:30. Nedeliom nuo 10 ryto iki 1 po pietu.

Uż tuzina grażiausiu ant svieto gromatoms popieru, su grażioms kvietkoms, pavinczevonemis ir kopertais. Tuzinas 25c., 5 tuzinai uż $1.00.

Popieros su auksiniais krasztais ir atidaromoms kvietkoms, tinkamos mylintiems po 10c. ir 20c.

Grażus auksuoti atidaromi abrozeliai pavydale altorelu, su szventuju paveikslais, 1 už 25c., 5 už $1.00.

Adresuokite teip:
A. Żvingilas & Co.
Box 234, Lawrence, Mass.

D-ras A. M. Bacevicze,
Persikele isz Chicagos in Scranton, Pa. po nr,
421 Penn. ave., Scranton, Pa.

Gydo visokias ligas be skyriaus ir viska użlaiko tvirtoje paslaptyje. Użtai lietuviai, kurie tiktai reikalauja daktariszkos pagelbos, tegul kreipiasi pas savo tautos daktara, su kuriuom savo prigimtoje kalboje gali susznekėti ir gauti visa roda.

Lietuviai, norintiejie gauti pagelba per gromatas, isz kitu miestu, tegul pilnai apraszo savo ligas, o tada gaus pagelba.

PONE ONA MILLER,
(Po vyrui Jankauskiene)
Pirma Lietuviszka Akuszerka
CHICAGOJE.

Baigusi moksla Europoje ir Amerikoje, turinti daug metu praktikos, atlieka sunkiausius palagus pasekmingiausiai ir be daktaru pagelbos. Godotinos moteris budamos sunkiose prieszpalaginese dienose kreipkites in anks to kad reikale turetume pagelba po rankai.

MRS. ONA MILLER,
184 W. 18-th St., Chicago, Ill.
arti Apveizdos Dievo bażnyczios.

KLAUSYKIT!
Ar reikia Tamistai Laikrodelio?

Jeigu teip, tai pirk pas Juozą Matutį, o nesigailesi; nes gausi pigiau, kaip kitur. Apart to, Matutis turi didele krautuve żiedu, lenciugeliu, maszineliu gromatoms drukavoti ir visokiu magiszku daiktu. Teipgi visokios intalpos istoriszku knygu, maldaknygiu, monu knygu, puikiu gromatoms popieriu su puikiomis kvietkomis ir pavinczіavonemis, abrożu ir abrozeliu. Kas ka norit isz augszcziau minetu daiktu, tai prisiuskit už 2c. marke, o gausite katalioga su plaeziu apraszymu apie viska. Adresas.

Joseph Matutis.
112 Grand st. Brooklyn, N. Y.

LIETUVISZKA PREKYSTE.

Praneszam savo draugams ir visuomenei, kad mes padidinome savo prekystę ir permainom vardą isz "The Pagoda" ant żemiaus padėto; dabar pas mus galite gauti: laikrodelių, żiedų, armonikų, skripkų, drukuojamų maszinukiu, auksiniu plunksnų, lenciugelių, spilkų ir visokių kitų auksinių ir sidabrinių daiktų. Kiekvienam prisiusime DYKAI naują su 164 puslapių katalioga, kas prisiųs savo adresą ir 5 centus markę dėl paczto kasztų. Kiekvienas pirkėjas gaus grażų prezentą ant Kalėdų.

DAMIJONAITIS & CO.,
3111 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Dykai prisiusime kożnam ant pareikalavimo musu NAUJA lietuviszka katalioga, kuriame

atrasite daug nauju armoniku, laikrodeliu, lenciugeliu ir visokiu kitu daigtu. Pasiskubinkite raszyti, nes szventes artinasi.

Adresuokite teip:
Kelpsch & Co. 74 Centre St., Chicago, Ill.
Succ. to Kelpsch, Norriko & Co.

Linksma bus tavo namuose,

Jeigu nusipirksi viena iš musu HOME MUSIC BOX. Yra tai DYVINAS ir PIGIAUSIAS MUZIKALIŠKAS INSTUMENTAS, duodantis daugiau linksmybės, neng ŠIMTO DOL. VERTI VARGONAI. Kiekvienas gali ant jo grajyti. mokslo nereikia, ir mažas vaikas mokės ant jo grajyti. Pirkes jį nusidyvysi išgirdes jo balsa. Jis grajyja su virš 100 visokiu meliodiju, ka pamatysi iš drauge gauto dainu surašo. Jis gali buti vartojamas bażnyčioje, iškalose, giesmininku draugystėse ir visur prie dainu ir šokių. Nuo vieno baliaus galima surinkti visus jo kaštus parsamdžius jį vieton baliaus muzikos. Jis grajija visus senus Himnus, maršus, valcius, polkas, kadrilius, operu meliodijas ir vėliausias dainas. Gali grajyti nuolatai ta pačia meliodija arba kas kart nauja. Gražioje skrynutėje kaštuoja tik $6 00. Prisiusk $2.00, o reštą užmokėsi kada jį atvež. Agentai ant ju darodidelius pinigus. Prisiusk 2c, o gausi katalioga. Adresuok:

STANDARD MFG. CO., 29 Beekman St., P. O. Box 1179, New York. Dept. 9.

LIETUWIU DAKTARAS
MARJA DOWIATT.
Kauno gub. Szaulu pawieto.

723 W. 18th Street.
Nuo 8tos iki 12tos ryto.

Telefonas: Canal 78.
Telefonu galima isz kiekwienos aptiekos.

MAGISZKA MASZINA Su ja galima parodyti visokius paveikslus ir visa P. Jezuso gyvenima ir muka. Su ja galima rodyt namie ant sienos ir visose salese. Isz parodytu abrozu żiurinti negal atsigeret. Preke jos su 40 abrozeliu $4.00. Abrozelius gali gaut kokius kas nori. **Magiszkas Ziuronas**, abrozeliai ir visa P. Jezuso muka skaitliuje 20 abrozeliu. Per jį żiurint isz rodo żmogystos ar teip kas, viens nuo kito atsiskyre, iszsirodo kaip gyvi, jo preke $3.00. Su Żiuronu ar Maszina duosime lietuviszkai apraszyma kaip turit daryti. Dabar kada ilgi vakarai, galite linksmai laika praleist. Norinti parsitraukti maszina ar żiurona, paraszyk kokius abrozelius nori. Abrozu maszinai ar żiuronui, gal gaut kiek kas nori; maszinai po 15c, o żiuronui po 10c. Pinigus siuskite registruotam laiszke ar money order

A. GREICZIUS BROS, 3321 Auburn Ave., CHICAGO, ILL.

Pasargos Skaitytojams.

1). Kada tik raszai laiszką į "Lietuvos" redakciją, visada paraszyk ant laiszko savo varda ir adresą.

2). Kada reikalauji permainymo adreso, visada paduok ir senaji savo adresa. Jeigu pats gerai raszyti nemoki, tai adresa duok kitam, geriau mokancziam, paraszyti.

3). Jeigu iszperki "Money Orderi", tai nelaikykie jį pa save, bet prisiusk redakcijai, nes be "Orderio" redakcija negali pinigu isz paczto gauti. Pasilaikik sau tik mażata balta korcziukia, o didesneja, melyna prisiusk redakcijai. "Money Orderį" siuskie prastoje gromatoje, registruoti jo ne reikia.

4). Sumas nesiekianczias vieno doleriu, gali prisiusti pacztinemis markemis, bet jeigu suma siekia viena dolieri ar daugiau, tai siusk pinigais arba "Money orderi". Siuncziant markes, reikia jas įdeti į laiszka liuosas, sausas, nesulipintas ir ne lipinti ant laiszko. Sulipintos ant laiszko arba viena ant kitos niekam netinka ir tokios už pinigus nebus priimtos.

Meldżiame raszeju temyti ant virsz paduotu pasargų, o tokiu budu palengvisite iszleistuvei darba prie laiszku atsakinejimo ir patys veikiau atsakyma gausite. "Lietuvos" iszleistuve.

AR REIKALAUJI?

Knygu, Abrozu, Abrozeliu, grażiu su pavincziavonems gromatoms Popieru, drukuojamu Maszinukiu? Ta viska gali gauti Lietuvos redakcijoj. Czia gali gauti visokias lietuviszkas ir lenkiszkas knygas kokios tik ant svieto yra. Raszyk o gausi Katalioga.

Ar reikalauji szifkortes? Raszyk o gausi prekes ant visu laivu.

Ar reikalauji siusti pinigus in krajų? Raszyk, o gausi prekes.

Pinigai pasiusti per Lietuvos redakcija greicziausiai suvaikszczioja, niekada ne żusta, o prekes pigesnes kaip kitu.

Lietuvos redakcija teipgi użsiima iszkolektavimu pinigu sudetu bankuose ir už algas. Ta viska atlieka už labai maża preke. Ko tik reikalauji raszyk indedamas už 2c. marke ir gausi atsakyma.

Adresuok.
A. OLSZEWSKI
924 33-rd St. Chicago, Ill.
Sub Sta. 60.

Vienatine Lietuviszka Aptieka Chicagoje!

— Atkreipiame lietuvių atyda ant vienatinės lietuviszkos aptiekos Chicagoje, kurioje galima gauti visokias gydyklas ir żoles kokios tiktai europėjiszkose aptiekose randasi ir už pigesnę prekę negu kitose aptiekose. Czia galima lietuviszkai susikalbėti ir, jeigu reikalinga, gauti daktariszką rodą dykai; už rodos davimą mokesties nereikalauja.

Teipgi szioje aptiekoje gali gauti visokių lietuviszkų knygų, abrozelių, grażių su pavinczіavonėmis popierų gromatoms ir tt. Teip pat gali gauti szifkortes ir pasiųsti pinigus į krajų, ir tą visą galima atlikti lietuviszkoje kalboje.

Aptiekos adresas:
167 W. 18th st., kertė Union, prie pat bażnyczios Apveizdos Dievo parapijos.

Elektrika yra Gyvybe

Musu Elektrikos juosta turi tiek pajiegos, kad jaje apsijuosęs jauczia elektros begiojimą po visa kuna. Teip begiodama elektrika valo krauja, padaro jį greitesniu, riebesniu ir gydo chroniszkas ligas, reumatizma, nervu nusilpnejima, galvos skaudejima, nugaros ir t.t. Parsiduoda po $1.00. Prisiuntimas su apraszymu kaip naudoti 5c

Peoples Supply Co.,
146 Canalport Ave., CHICAGO, ILL

F. P Bradchulis
Attorney and Counselor at Law.
Chamber of Commerce Bldg. Room 709.
S. E. Corner LaSalle & Washington sts.
CHICAGO, ILL.
Telephone Main 3642.
Wienintelis lietuwys adwokatas, baiges moksla jurisprudencijos czion Amerikoj. Weda prowas kaip ciwiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose suduose.
Res. 168 W. 18th Cor. Union St.
Telephone Canal 484.

VYRAI AR ZINOTE?

Kad asz atidariau nauja lietuviszka karczema po numeriu 3321 Auburn ave., kur randasi visoki gardżiausi gerymai, geriausi cigarai, szalcziausias ir skaniausias alus. Ateikite pamatyti ir to visko pabandyti. Teiposgi turiu dailiausia, szviesiausia ir didżiausia Lietuviszka Sale del mitingu, veseliju, baliu ir kitokiu pasilinksminimu, ir geriausia użkandi ant viso Bridgeporto. Atvażiave isz kitu miestu, gali pas mane gauti geriausia nakvyne. Su guodone,

Petras Szlakis,
3321 Auburn Ave. CHICAGO.

Daugiau kaip
30 metus iszmegintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietui żinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER,
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.
uż 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

[Laboratory 313 Bedford Ave.]
Geriausia gyduole ant użlaikymo plauku.

AR SLENKA PLAUKAI?
AR NORI KAD ANT PLIKOS GALVOS UŻŻELTU.

Kurie nori iszsigydyti ir praszalinti ligas, tegul kreipiasi prie Europeiszko Prof. ir Dr. BRUNDZOS, o su kurio roda tukstancziai ligoniu trumpame laike pasigelbo vien tik pagal jo metoda ir hygeniszka użsilaikyma ir tt.

Klausenti rodos per gromatas adresuokite teip:
J. M. Brundza Co.
New York & Brooklyn, U. S. A.

VISKAS už $1.00.

KARPOS labai bjauriai izrodo ant ranku ir pagadina ju dailuma. Atsiusk 25c o gausi gyduole su kuria jas visiszkai nugydysi trumpam laike ir neliks jokio żenklo.
25c už baksuka medegos kuri iszima koczyecziausiai visokias plemas isz drapanu. Isztenka ant visu metu.
STEBUKLINGAS PAVEIKSLAS; moteris persimaino in ugra ir vel atsimaino. Tikras stebuklas. Pats ir draugai nusistebesit pamate ir nesuprasit kaip tas pasidaro. Kur tas pasiuska su szitu paveikslu tai kruvos apstoja ir pienas per kita lipo noredami pamatyti. 25c.
GERIAUSI SZTUKA ant svieto yra prankstanti boliuka, Atidarai szkoczіuliuka, parodai visiem jog yra boliuka, uzdarai, atidarai, o boliuko nera. Gali atrasti kito kiszeniuje ar kur tik nori. Gali duoti in rankas del perżiurejimo vis nesuseks. Preke su pamokinimu 25c
John's Supply House, 3216 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Nereikia moket nei dolerio kol iszgysi.

State Medical Dispensary,

66 E. Van Buren Street,

PIETVAKARINIS KAMPAS STATE UL., CHICAGO, ILL.

Didżiausia Gydinyczia Użsisenejusiu, Chroniszku, Gedingu Vyriszku Ligu.

Prakalba į jaunus vyrus.

Jeigu ką galima apgailestauti tai tą, kurs vaikščioja diena po dienai žinodams esąs kaltu papildymo bjaurių papročių, jausdamas kad jo apsėjimai pasakoja jam gėdingą istorija jo griekų.

Mes matome dygstančius bjaurumus netikusių papročių, nereikalaujame todėl nė šnekėti apie symptomas ir jų priežastis. Jus jau žinot. Mes esame jau gale kelio. Kaip toli tu esi ant to kelio, žinai, bet kada dasieksi galą, tas priguli nuo paties.

Tu esi dar pavasaryje gyvasties, todėl negali buti auka nykstančios vilties, nykstančios laimės, ir žiurite ant tamsios ateities, neturinčios vyriškos garbės, neturinčios paguodonės nė meilės nuo moterų. Jeigu paklausysi persergėjimo ir geros rodos ir tuojaus ješkosi atsakančio gydymo, tai dar tukstančiai gausių palaiminimų gali tau gryžti, ir saulės šviesa vėl giedrei tau šviesti, nors dabar esi po tamsiu debesiu slėgiamas.

Atminkit jog svietas mažai apstoja apie mažgales ir nusilpnėjusias ypatas. Laimė ir moterių paguodonė yra tik dėl tvirtų, pilnai galinčių ir magnetiškų vyrų, per kurių nervas mažiausias dasilytėjimas perbėga su energija ir gyvu jausmu. Ješkok visko ką tik gamta ir amatas padarė galimu ir naudokis iš kiekvienos linksmumo progos.

Jei reikalauji pagelbos, mes esame ant to idant gelbėti. Didelis ir ilgas tyrinėjimas išmokino mus pažinti žmonių ligas ir jas gydyti. Mes norėtume su Tamista asabiškai pasišnekėti, bet jeigu negali ateiti, tai rašyk. Tavo gromatos bus užlaikytos paslaptyje. ir apart mus daktarų niekas kitas nežinos kad rašei ir ką rašei. Rašyk be baimės, apsakyk visą teisybę apie save, apie savo budą, o mes pasakysime ką turi daryti. Mes netik kad užslėpsime tavo paslaptybes, bet dar padėsime tau jas užmiršti.

Ligos pilnai išgydytos tuojaus iš mislies pranyksta.

Specijališkas prakalbėjimas į pus-amžinius vyrus.

Ar pats esi apkrautas nereikalingais apsunkinimais? Ar užgavo tave kvailumai, persižagimai, išdykumai ar apšmeižimai? Ar jauti nuolatai didinantiesi negalėjimą, kuris yra klapatyjantis, neparankus, kankinantis? Ar puslė prie mažiausio susijudinimo duoda norą nusišlapinimo, bet su sunkumu? Ar turi Jimpančius ir balzganus paveiksle siulų nubėgimus? Ar esi daug maž užpiktinantis ar netinkantis atsitikimuose? Ar visados turi drąsą ir protą su savim? Ar juos visados gali pašauktie ant pareikalavimo? Ar esi toks tvirtas, stiprus, greitas, galintis ir atsakantis kaip vyrai tokio amžiaus turėtų buti? Jeigu ne, tai pasirodavyk su mumis; mes esame specijalistai vyriškų ligų, mes išgydome tokias ligas, kokias kiti tik mėgina praktiką daryti.

Specijališkas prakalbėjimas į apysenius vyrus.

Ar jusų nervų sistema yra atsakančiam stiprume? Ar esi liuosas nuo nerviško, urinariško ar lytiško silpnumo ar suerzinimo? Ar kiekvienam atsitikime esi lygus pareikalavime? Ar esi abejonėje, negali atlikti prideryscių su linksmumu? Ar gyvumo galybė ir veikmė nupuolė žemiau laipsnio? Ar erzinimai klapatina, negalingumas kankina, ar silpnumai atitraukia nuo linksmumo ir galingumo? Ar turi silpnus inkstus ir sujudinančią puslę? Ar turi tankų norą šlapintiesi? Ar pradėjimas ir baigimas šlapinimosi eina su dideliu sunkumu? Jeigu teip, tai ateik peršnekėtie tą viską arba rašyk. Mes galime suteikti tau didelę pagelbą. Mes turėjome daug praktikos gydyme specijališkai vyriškų ligų ir jeigu pagelba ir išgydymas yra galimu, mes sugrąžinsime tau sveikatą.

Mes gydome visas specijališkas vyrų ligas.

Mes gydome jas atsakančiai ir dėlto mums sekasi išgydyti. Musų praktika ir observacija yra didelė ir pamokinanti. Mes turime platų ištyrinėjimą ir originališkus išradimus, kurie suteikė mums praktišką viršų ant privatiškų ir ypatiškų vyriškų ligų.

Mes trokštame sueit ar susirašyti su vyrais visokio amžiaus, visokio užsiėmimo, kurie yra silpni, nerviški, nupuolę dvasiškai ir fiziškai, nustoję kantrybės; kurie kenčia užsisenėjusias ligas, persidirbimą, rupesčius išdykumo, persižagimo negamtiškų veikmių, nusilpninančių nubėgimų, genito-urinariškų erzinimų, negero išlavinimo ar pustyjimo reikalingų organų, turinčių silpnas lytiškas kuno dalis, netinkančias apsivedimui.

Pirma Roda Dykai. Draugiszkas pasisznekejimas ar susiraszymas nieko nekasztuos, o tas gali sau użczedyti daug nespakainumo, pâojaus ir kaszto.

Ne atidek jieszkojimo pagelbos laukdamas parankesnio laiko, nes liga didinasi. Dabar gali but iszgydytu pigiau negu paskui, kada liga tvirtai kada insiskverbs in kuna.

State Medical Dispensary,
ANT
Pietvakarinio kampo STATE ir VAN BUREN ul.
Inejimas per 66 E. Van Buren Street.

Offiso valandos: nuo 10 iki 4 ir nuo 6 iki 8 val. po pietų. Nedėlioms, nuo 10 iki 12 ryto tiktai.

Lietuviszka Aptieka
J. LESZCZINSKIO.
315 S. Morgan St., CHICAGO.

Paduodu del żinios visiems lietuviams, jog użlaikau agentura szifkorcziu nuo geriausiu kompaniju, taipgi siunczіu pinigus į visas dalis svieto.

Mano Aptiekoje randasi visos gyduoles amerikoniszkos ir europeiszkos, tikros patentuotos medicinos, visoki guminei aparatai ir tt. Visokios ligos yra pasekmingai iszgydomos. Per telefona gali kiekviename laike pareikalauti daktara koki kas nori į ligonio namus. Dr. M. S. Palmer, Dr. Williamson.

Dr. M. Kassakovski, 3312 S. Halsted st.
Telephone Yards: 709.

Atsiszaukusiems per laiszkus ir apraszantiems savo ligas, duodu roda ir siunczіu gydyklas. Norint gauti atsakyma reikia ideti marke už du centu.

Telefonas Yards 709.

D-ras A. L. Graiczunas,
167 W. 18-th St., Chicago, Ill.

Gydo visokas ligas be skirtumo: vyru, moteru ir vaiku. Reikale kreipkites ant augszcziaus padeto adreso,

SERGANTIEMS
Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias paslaptas ir pavitszines ligas, kaip antai ligas szirdies, plaucziu, inkstu, pilvo, galvos skaudejimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szleivuma, sutinima, veżi, blyksziе pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyżiu ir tt. Praszalinu gumba, gydau gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pageiba geriausiu elektriszku prietaisu.

Lytiszku daliu ligas

iszgydau per **keleta dienu**. kraujo użnuodyjimus, odos ligas, semens begima, żaizdas gerklej ir burnoj, nosyj, akyse ir ausyse, netekima vyriszkumo, lyczіu nusilpnejima ir tt. gydau kuopasekmingiausiai ir **gvarantuoju Pilna iszgydyma. Chroniszkos ligos yra mano specialiszkumu.** Gyvsidabrio nevartoju. Nuodugnus iszegzaminavimas ligonio ir jo iszgydymas— tai yra mano prideryste.

DR. LANDES
Szpitolinis specialistas.
134 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.
Negalinti asabiszkai atsilankyti, gali parasyti laiszka; butinai reikalaujame pacijento insitikrejimo.
Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Medicinisko Instituto.

Lietuwiszka Aparatu Dirbtuwe.

Guodotinoms tautiszkoms ir bażnytinems Draugystems iszdirba:- **Karunas, Amerikoniszkas Weliawas, Szarpas, Juostas, Kukardas, Zenklelius, Kepures ir del Marszalku paredus.**

Guodotiniems Kunigams iszdirba:- **Kapas, Arnotas, Dalmatikus, Albas, Stulas** ir wisus bażnytinius paredus. Visoki darba atlieka artistiszkai in laiką.

Noredamos guodotinos Dr-tes, arba guodotini Kunigai, kad Jusu darbas butu priderancziai atliktas ir tuom suszelpti sawo tautetę, paweskite ji tikrai lietuwaitiai,

T. ANDRUSZEWICZ & CO.
115 W. Division St., Chicago, Ill.

Deimanto Elektrikos Kryżius.

Jis teipgi vadinamas Wolto Kryżiumi, išrastas Austrijoje prieš keletą metų ir tuojaus tapo vartojamas Prusuose, Prancuzijoje, Skandinavijoje ir kitose Europos viešpatystėse kaipo vaistas nuo reumatizmo ir kitokių ligų.

Deimanto elektriškas kryžius gydo: reumatizmą, neuralgiją, kryžiaus skaudėjimą, vidurių skaudėjimus, silpnumą, nerviškumą, nemigą, hysteriją, paralyžių, epilepsiją, apopleksiją, dusulį, trukumą kraujo, nežlebčiojimą, stoką apetito ir vidurių skaudėjimus.

Lengvuma pajaučia po kelių adynų, kartais po kelių dienų. Szį kryžių privalo nešioti dieną ir naktį ant šilkinio šniurelio užsikabinęs ant kaklo teip, kad kryžius karotų sulyg duobutės po krutine atgręžtas mėlynaje puse į kuną.

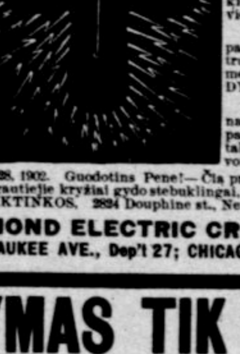

Prieš užsikabinimą ir po užsikabinimui sykį ant dienos reik tą kryžių įmerkti į vasarošiltį actą ant poros minutų. Vaikų kryžius reikia merkti į silpnesnį actą.

Prekė šio kryžiaus $1.00. Siuntimo kaštus Suvienytose Valstijose ir Kanadoje mes patys apmokame. Gvarantuojame kad šis kryžius yra geresniu vaistu už elektriška diržą, kurs nuo 19—20 sykių yra brangesnis. Geresnio vaisto už ši kryžių nėra, todėl jis privalo rastis kiekvienuose namuose, pas kiekviena żmogų, sveika ar ligotą.

Prisiųsk $1.00 per expresą ar pačto Money Orderį, arba registruotoje gromatoje, o mes prisiusime Deimanto Elektrišką Kryžių DYKAI. 6 kryžius gausi už $5.00.

Tukstančius padėkavonių gauname nuo ypatų išsigydžiusių su pageiba šio kryžiaus. Žemiaus patalpiname viena iš tokių padėkavonių:

NEW ORLEANS, LA. Liepos 28, 1902. Guodotins Pone!— Čia prisiunčiame Jumis $5.00 ant penkių elektriškų kryžių. Pirmiaus gautiejie kryžiai gydo stebuklingai. Meldžiame šiuos prisiųsti kuogreičiausiai. SESRYS BENEDIKTINKOS, 2824 Douphine st., New Orleans, La.

THE DIAMOND ELECTRIC CROSS CO.,
306 MILWAUKEE AVE., Dep't 27; CHICAGO, ILL.

ISZGYDYMAS TIK $10.00.

Mano geriausia rekomendacija:
Nemokėk nė vieno dolierio jeigu NEIŠGYDYTAS.

Tokia tai prekė ir toksai pasiulinimas D-ro Basett Medical Instituto, 126 So. Clark St., Chicago, Ill. ligoniams nustojusiems vilties išsigydymo. Ko aš padaryti negaliu— to nė nepriżadu. Jei tave liga ant mano pirmo tyrinėjimo pasirodys neišgydoma, stačiai tau pasakysiu, kad neišgydoma ir už tai nieko nerokuosiu. Visi tie, kurių gyvastis tapo išstatyta ant paojaus per patentuotus vaistus, pigius ar slaptus gydymus, per gydymus humbugieriškų daktarų, neturinčių supratimo apie tokias ligas, tegul pamėgina mano gydymo budą.

Pabandyk mano gydymo budą ir mano kaštų.
Viena prekė— visiems.

VARICOCELE.— Prie mano gydymo greitai išnyksta, skaudėjimas apleidžia żmogu umai, o vieton jų gryžta sveikata ir tvirtybė.

STRICTURA— Prie mano gydymo visoki stapdymai urinos bėgio, ir visoki uždegimai tuojaus tampa prašalinti; puslė ir inkstai tampa išvalyti, sustiprinti ir su tuom gryžta sveikata ir stiprybė.

UŽNUODYJIMAS KRAUJO— Tai mano specijališkas gydymas, ant kurio praktikos pašvenčiau visą savo gyvenimą. Budas mano gydymo užnuodinto kraujo nereikalauja jokių aptiekoriškų nė kitokių gyduolių.

Aš išgydysiu ant visada: Hemoroidą, Fistulą, Vidurių užkietėjimą, Silpnumą, Nerviškumą, Katarą, Inkstų ir nusišlapinimo skaudėjimus ir visas vyriškas ligas.

Mano naminis gydymas yra tikras ir aštrioj slaptybėj užlaikomas. Jeigu gyveni toli nuo mus miesto ir negali pas manę ateiti, tai rašyk. Už ištyrima ligos ar rodos davimą nieko nerokuosiu.

Dr. Bassett Medical Institute, 126 So. Clark St., CHICAGO, ILL.
Offiso valandos: Nuo 8:30 ryto iki 8 vakaro. Nedėlioms nuo 9 ryto iki 1 po pietų.